

MONETARNA KRETANJA

02

2.1. Najvažnija kretanja u bankarskom sektoru

Tokom prvih šest mjeseci 2024. godine bankarski sektor Crne Gore bio je visoko likvidan, premda su dnevni koeficijent likvidnosti (1,41) i dekadni koeficijent likvidnosti (1,37) na kraju posmatranog perioda imali niže vrijednosti u odnosu na isti period, kao i na kraj prethodne godine.

Likvidna aktiva banaka smanjena je za 19,61% u odnosu na isti period prethodne godine. Istovremeno, koeficijent krediti/depoziti uvećan je sa 0,76 na 0,83.

Ukupna aktiva banaka iznosila je 6.707,03 miliona eura i povećana je za 202,48 miliona eura ili za 3,11% na godišnjem nivou, najvećim dijelom po osnovu rasta ukupnih kredita u iznosu od 498,81 milion eura ili 12,52%. Posmatrano na godišnjem nivou, ostvaren je rast ulaganja u hartije od vrijednosti u iznosu od 85,88 miliona eura ili 7,47%, dok je zabilježen pad novčanih sredstava i računa depozita kod centralnih banaka u iznosu od 412,10 miliona eura ili 31,37%. Istovremeno, u strukturi pasive banaka, dominantno učešće od 80,26%, kao i najveći rast od 112,90 miliona eura ili 2,14% imali su depoziti (koji su iznosili 5.383,36 miliona eura).

Posmatrano po sektorima, na godišnjem nivou najviše su porasli krediti odobreni rezidentima i to u iznosu od 375,94 miliona eura ili 11,63% (što ujedno čini 75,37% ukupnog rasta kredita u posmatranom periodu). Posmatrano po namjeni, najviše kredita banaka odnosilo se na gotovinske kredite (20,57%), odnosno na kredite za likvidnost (19,22%). Banke su odobrile ukupno 824,51 milion eura novih kredita, što predstavlja rast od 181,72 miliona eura ili 28,27% na godišnjem nivou. Dominantan dio ovih kredita, 246,53 miliona eura ili 29,90%, činili su krediti za likvidnost, odnosno gotovinski krediti sa 228,62 miliona eura ili 27,73%.

Nekvalitetna aktiva banaka iznosila je 267,65 miliona eura i smanjena je za 13,76 miliona eura ili 4,89% na godišnjem nivou, kao i njeno učešće u ukupnoj aktivni, za 0,34 pp (na 3,99%). Pri tome, nekvalitetni krediti, koji čine najveći dio nekvalitetne aktive, smanjeni su za 16,01 milion eura (ili 7,69%) i iznosili su 192,16 miliona eura, a smanjeno je i njihovo učešće u ukupnim kreditima, za 0,94 pp (na 4,29%).

Izdvojena obavezna rezerva povećana je, shodno rastu osnovice za njen obračun, odnosno depozita u bankama, za 17,48 miliona eura ili 6,47% na godišnjem nivou i iznosila je 287,64 miliona eura.

Prosječna ponderisana aktivna efektivna kamatna stopa (PPEKS) na ukupne kredite iznosila je na kraju juna 2024. godine 6,61% što predstavlja rast na godišnjem nivou za 0,27 pp, odnosno za 0,02 pp u odnosu na kraj prethodne godine. S obzirom da je CBCG u martu 2024. godine pokrenula inicijativu za smanjenje aktivnih kamatnih stopa na novoodobrene kredite za građane, podaci u junu 2024. godine već ukazuju na smanjenje ovih stopa shodno pomenutoj inicijativi. Naime, prosječna ponderisana aktivna nominalna kamatna stopa (PPNKS) na novoodobrene kredite fizičkim licima je u junu 2024. godine iznosila 7,21%, dok je PPEKS iznosila 7,93%, što predstavlja smanjenje od 0,68 pp, odnosno od 0,86 pp u odnosu na prethodni kvartal. Prosječna ponderisana pasivna efektivna kamatna stopa na depozite iznosila je 0,25% na kraju juna 2023. godine i zabilježila je pad od 0,03 pp na godišnjem nivou, odnosno rast od 0,03 pp u odnosu na kraj prethodne godine.

Ukupan kapital banaka iznosio je 834,31 milion eura i bilježi rast od 78,63 miliona eura ili 10,40%, a ostvaren je kod deset banaka, dok je kod jedne banke zabilježen pad kapitala na godišnjem nivou. Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala bankarskog sistema iznosio je 19,50% (pad od 0,63 pp na godišnjem nivou) i bio je iznad zakonom propisanog minimuma od 8%.

Banke su ostvarile pozitivan finansijski rezultat u ukupnom iznosu od 87,23 miliona eura, što predstavlja rast od 20,81 milion eura ili 31,34% na godišnjem nivou. Svih jedanaest banaka je ostvarilo pozitivan poslovni rezultat.

2.1.1. Likvidnost banaka

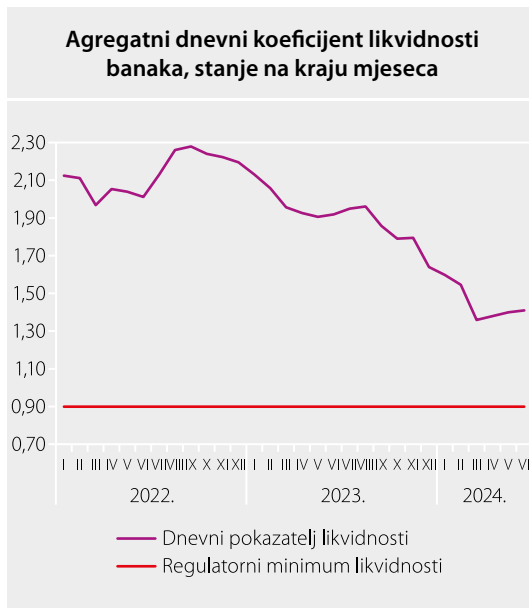
Tokom prve polovine 2024. godine, bankarski sektor Crne Gore bio je vrlo likvidan, što pokazuju osnovni pokazatelji likvidnosti koji su na agregatnom nivou bili iznad propisanog minimuma³⁷ (grafikoni 2.1 i 2.2).

Posmatrano po bankama, svih jedanaest banaka je tokom prve polovine 2024. godine uredno izmirivalo svoje tekuće obaveze i imalo dnevne i dekadne koeficijente likvidnosti iznad propisanog minimuma.

Dnevni koeficijent likvidnosti na kraju posmatranog perioda iznosio je 1,41, i imao je nižu vrijednost u odnosu na uporedni period kada je iznosio 1,92, kao i u odnosu na kraj 2023. godine kada je iznosio 1,64.

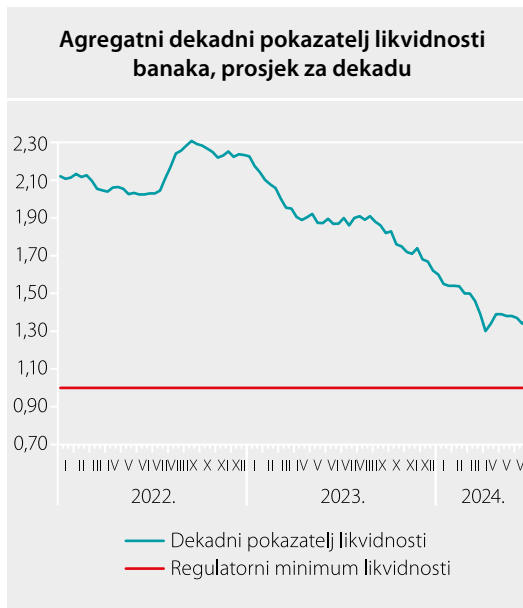
Dekadni pokazatelj likvidnosti na kraju juna 2024. godine iznosio je 1,37 i bio je niži u odnosu na uporedni period kada je iznosio 1,87, kao i u odnosu na kraj prethodne godine kada je iznosio 1,62.

Grafikon 2.1

Izvor: Dnevni izvještaji banaka

Grafikon 2.2

Izvor: Dekadni izvještaji banaka

³⁷ Na snazi je Odluka o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti u bankama („Sl. list Crne Gore”, br. 60/08), kojom je propisana obaveza banaka za održavanje minimalnih koeficijenata likvidnosti na dnevnoj (0,9) i dekadnoj osnovi (1,0).

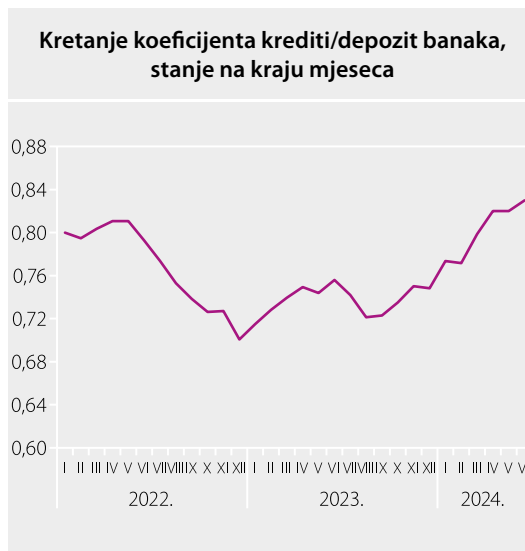
Prosječni dnevni pokazatelj likvidnosti tokom prvih šest mjeseci 2024. godine iznosio je 1,43, dok je tokom istog perioda 2023. godine iznosio 1,98.

Posmatrano po bankama, sve banke su u prvoj polovini 2024. godine uredno izmirivale svoje tekuće obaveze i imale dnevne i dekadne koeficijente likvidnosti iznad propisanog minimuma.

Likvidna aktiva banaka iznosila je 1.358,96 miliona eura na kraju posmatranog perioda. U odnosu na uporedni period bila je manja za 331,50 miliona eura ili za 19,61%, dok je u odnosu na kraj prethodne godine bila niža za 238,55 miliona eura, odnosno za 14,93%. Učešće likvidne aktive u ukupnoj aktivi iznosilo je 20,26% na kraju juna 2024. godine, 25,99% na kraju uporednog perioda prethodne godine, a 23,72% na kraju decembra prethodne godine.

Koeficijent krediti/depoziti iznosio je 0,83 na kraju juna 2024. godine i viši je za 0,08 pp u odnosu na uporedni period prethodne godine kada je iznosio 0,76, dok je u odnosu na njen kraj viši za 0,08 pp (grafikon 2.3).

Grafikon 2.3

Izvor: Mjesečni izvještaji banaka

2.1.2. Agregatni bilans stanja banaka

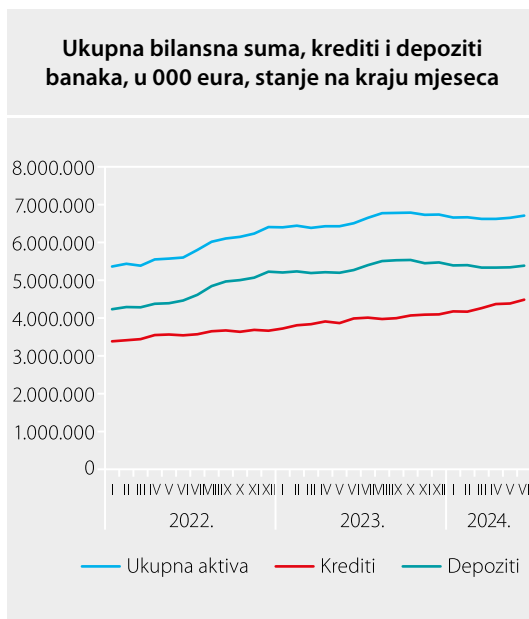
Na kraju juna 2024. godine ukupna aktiva banaka iznosila je 6.707,03 miliona eura, što predstavlja rast u iznosu od 202,48 miliona eura ili 3,11% na godišnjem nivou, dok u odnosu na kraj prethodne godine bilježi pad od 27,23 miliona eura ili 0,40%.

Na godišnjem nivou, rast ukupne aktive najvećim dijelom je rezultat rasta ukupnih kredita koji su povećani za 498,81 miliona eura ili 12,52%, kao i povećanja potraživanja po osnovu hartija od vrijednosti za 85,88 miliona eura ili 7,47%. Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka, zabilježili su pad i to u iznosu od 412,10 miliona eura ili 31,37%, dok je kategorija „ostala aktiva“ zabilježila rast u iznosu od 23,03 miliona eura ili 8,80%.

Posmatrano u odnosu na kraj prethodne godine, ukupna aktiva je rasla usljed povećanja ukupnih kredita u iznosu 387,77 miliona eura ili 9,47%, kao i povećanja kategorije „ostala aktiva“, za 4,21 miliona eura ili 1,50%. Međutim, pad je zabilježen kod novčanih sredstava i računa depozita kod centralnih banaka u iznosu od 343,33 miliona eura ili 27,58%, kao i kod potraživanja po osnovu hartija od vrijednosti u iznosu od 76,09 miliona eura ili 5,80%.

U strukturi pasive banaka, posmatrano u odnosu na isti period prethodne godine, rast je ostvaren kod depozita u iznosu od 112,90 miliona eura ili 2,14%, zatim kod ukupnog kapitala i to u iznosu od 78,63 miliona eura ili 10,40%. Takođe, rast je zablježen i kod kategorije „ostale obaveze“, u iznosu od 33,96 miliona eura ili 16,89%, kao i kod finansijskih derivata 681.000 eura ili 215,51%. Sa druge strane, pozajmice su smanjene u iznosu od 23,70 miliona eura ili 8,55%.

Grafikon 2.4

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Posmatrano u odnosu na kraj prethodne godine, u strukturi pasive banaka, najveći rast ostvaren je kod pozajmica u iznosu od 37,29 miliona eura ili 17,26%, zatim kod ukupnog kapitala u iznosu od 14,03 miliona eura ili 1,71%, kao i kod kategorije “ostale obaveze” u iznosu od 12,69 miliona eura ili 5,71%. Sa druge strane, zabilježen je pad depozita i to u iznosu od 89,82 miliona eura ili 1,64%, kao i kod finansijskih derivata u iznosu od 1,41 miliona eura ili 58,63%.

U strukturi aktive banaka, u posmatranom periodu dominantno učešće od 66,84% imali su ukupni krediti (za 5,59 pp više u odnosu na uporedni period prethodne godine, dok su u odnosu na kraj prethodne godine bili viši za 6,03 pp). Dok su na strani pasive dominantno učešće od 80,26% bilježili depoziti kod banaka (za 0,76 pp manje u odnosu na uporedni period prethodne godine, odnosno pad od 1,01 pp u odnosu na kraj prethodne godine), (grafikon 2.4).

Boks 2.1 – Indeks koncentracije bankarskog sektora u Crnoj Gori

Analiza nivoa koncentracije bankarskog sistema pruža informaciju o tržišnim učešćima banaka, odnosno stepenu konkurentnosti bankarskog sistema.

Tabela 1

Hiršman-Herfindalov indeks koncentracije bankarskog sistema, stanje na kraju mjeseca

	2022.				2023.				2024.	
	III	VI	IX	XII	III	VI	IX	XII	III	VI
Prema aktivi	1.370,05	1.397,85	1.394,95	1.370,48	1.332,56	1.343,25	1.364,47	1.394,54	1.386,50	1.407,93
Prema kreditima	1.728,03	1.785,72	1.788,75	1.749,76	1.754,27	1.742,43	1.793,87	1.749,70	1.733,32	1.720,60
Prema depozitima	1.329,89	1.337,08	1.353,57	1.344,36	1.301,77	1.310,43	1.341,10	1.364,09	1.342,39	1.365,74

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Za potrebe analize koristi se Hiršman-Herfindalov indeks (HHI) koncentracije koji predstavlja sumu kvadrata učešća svih banaka, posmatrano prema aktivi, kreditima i depozitima.

Na kraju juna 2024. godine, HHI prema aktivi, kreditima i depozitima nalazi se u rasponu 1.000,00 – 1.800,00, što navodi na zaključak o umjerenj koncentraciji³⁸ bankarskog sektora (tabela 1). Pri tome, najveći stepen koncentracije je zabilježen kod kreditne koncentracije, nakon čega slijedi koncentracija prema aktivi, dok je koncentracija prema depozitima najniža.

³⁸ Vrijednost HHI ispod 1.000,00 ukazuje na nekoncentrisano tržište, vrijednost HHI u rasponu 1.000,00–1.800,00 ukazuje na umjerenj koncentrisano tržište, dok vrijednost HHI iznad 1.800,00 ukazuje na nekonkurentno tržište (visoko koncentrisano, veoma visoko koncentrisano i monopolski koncentrisano).

Posmatrano prema aktivi, HHI je na kraju juna 2024. godine iznosio 1.407,93 indeksnih jedinica, čime je zabilježen rast od 64,68 indeksnih poena u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno rast od 13,39 indeksnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

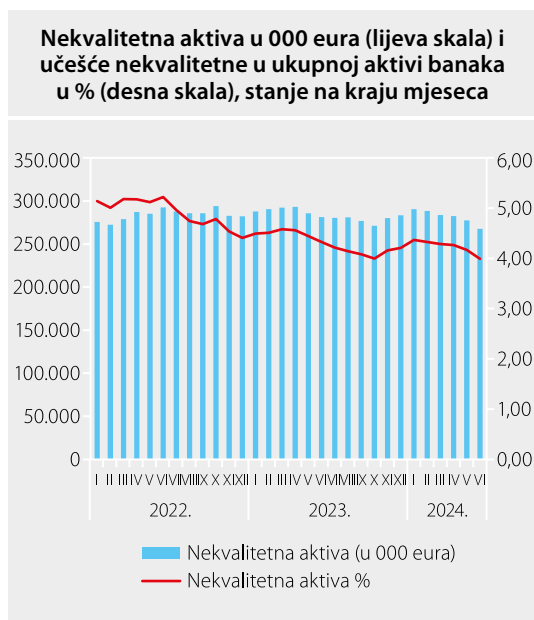
Posmatrano prema kreditima, HHI je na kraju juna 2024. godine iznosio 1.720,60 indeksnih jedinica, što predstavlja pad od 21,84 indeksnih poena u odnosu na uporedni period, odnosno pad od 29,10 indeksnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

Konačno, posmatrano prema depozitima, HHI je na kraju juna 2024. godine iznosio 1.365,74 indeksnih jedinica, čime je zabilježen rast u iznosu od 55,31 indeksnih poena u odnosu na uporedni period, odnosno rast od 1,65 indeksnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

Na kraju juna 2024. godine, nekvalitetna aktiva banaka iznosila je 267,65 miliona eura, što predstavlja pad od 13,76 miliona eura ili 4,89% na godišnjem nivou, odnosno pad od 15,73 miliona eura ili 5,55% u odnosu na kraj prethodne godine. Učešće nekvalitetne aktive banaka u ukupnoj aktivi banaka iznosilo je 3,99%, što predstavlja pad od 0,34 pp na godišnjem nivou, odnosno pad od 0,22 pp u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 2.5).

Na kraju juna 2024. godine banke su ostvarile pozitivan finansijski rezultat u ukupnom iznosu od 87,23 miliona eura, što predstavlja rast od 20,81 miliona eura ili 31,34% na godišnjem nivou. Sve banke su ostvarile dobitak.

Grafikon 2.5

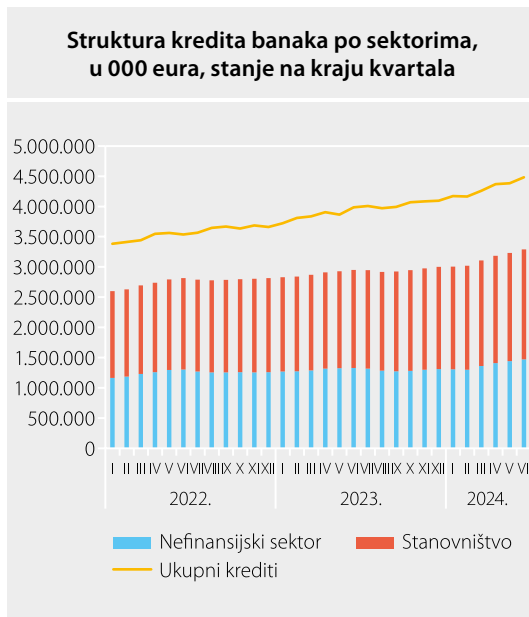
Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

2.1.3. Kreditna aktivnost banaka

Tokom prvih šest mjeseci 2024. godine ukupni krediti banaka zabilježili su pozitivan trend i rasli su prosječno mjesečno po stopi od 1,52%, što predstavlja povećanje u odnosu na uporedni period kada su rasli prosječno mjesečno po stopi od 1,43%. Na kraju posmatranog perioda, krediti banaka iznosili su 4.482,98 miliona eura, što je za 498,81 miliona eura ili 12,52% više u odnosu na uporedni period, odnosno više za 387,77 miliona eura ili 9,47% u poređenju sa krajem prethodne godine. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, zabilježen je pad kredita kod dvije banke, dok je preostalih devet ostvarilo rast. Istovjetna promjena zabilježena je i u odnosu na kraj prethodne godine, s obzirom da su takođe dvije banke zabilježile pad, a devet je ostvarilo rast.

Sektorska struktura kredita banaka ukazuje da je na kraju juna 2024. godine najveći dio kredita u iznosu od 3.607,59 miliona eura ili 80,47% bio odobren rezidentima. U ukupno odobrenim kreditima najveći udio, 40,56%, odnosio se na sektor stanovništva, zatim 32,80% na nefinansijski sektor, 6,05% na opštu Vladu, 0,99% na finansijski sektor, a 0,08% na nevladine i druge neprofitne institucije.

Grafikon 2.6

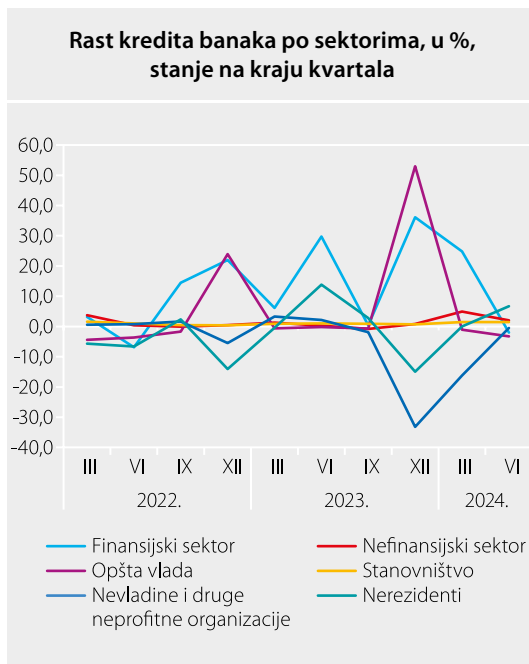

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Na kraju posmatranog perioda, krediti odobreni nerezidentima iznosili su 875,39 miliona eura i činili su 19,53% ukupno odobrenih kredita, od čega se 15,19% odnosilo na finansijski sektor, 3,08% na nefinansijski sektor, a 1,25% na fizička lica (grafikon 2.6).

Posmatrano po sektorima, u odnosu na uporedni period, najveći rast ostvaren je kod kredita odobrenih rezidentima i to u iznosu od 375,94 miliona eura ili 11,63%, dok su krediti odobreni nerezidentima zabilježili rast u iznosu od 122,87 miliona eura ili 16,33%. Kod rezidenata najveći rast je ostvaren kod sektora stanovništva u iznosu od 199,03 miliona eura ili 12,29%, a zatim kod kredita nefinansijskog sektora u iznosu od 140,77 miliona eura ili 10,59%. Rast bilježe i krediti Opšte vlade i to u iznosu od 36,74 miliona eura ili 15,67%, zatim krediti finansijskom sektoru u iznosu od 7,68 miliona eura ili 21,05%, dok su krediti nevladinim i drugim neprofitnim organizacijama zabilježili pad u iznosu od 8,29 miliona eura ili 70,13%.

Grafikon 2.7

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Posmatrano po sektorima, u odnosu na kraj prethodne godine, najveći rast ostvaren je kod kredita odobrenih rezidentima i to u iznosu od 244,92 miliona eura ili 7,28%, dok su krediti odobreni nerezidentima zabilježili rast u iznosu od 142,85 miliona eura ili 19,50%. Kod rezidenata najveći rast ostvaren je kod nefinansijskog sektora u iznosu od 159,74 miliona eura ili 12,19%, a zatim kod sektora stanovništva u iznosu od 128,45 miliona eura ili 7,60%. Rast bilježe i krediti odobreni finansijskom sektoru u iznosu od 849.000 eura ili 1,96%. Sa druge strane, pad kredita zabilježen je kod sektora opšte Vlade i to u iznosu od 40,64 miliona eura ili 13,03%, kao i kod kredita nevladinim i drugim neprofitnim institucijama u iznosu od 3,48 miliona eura ili 49,63%.

Ukoliko posmatramo mjesečne stope rasta ukupnih kredita po sektorima, može se uočiti da najmanje oscilacije u kretanju ukupno odobrenih kredita ima finansijski sektor i sektor stanovništva, dok su oscilacije tokom šest mjeseci prisutne kod nefinansijskog sektora i sektora nerezidenata (grafikon 2.7).

Na kraju juna 2024. godine dug po osnovu kredita rezidentnih pravnih lica i preduzetnika iznosio je 1.793,12 miliona eura, što predstavlja povećanje od 176,47 miliona eura ili 10,92% na godišnjem nivou (tabela 2.1). Pri tome, rast u odnosu na isti period prethodne godine najvećim dijelom je rezultat rasta kredita odobrenih sljedećim djelatnostima: trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala, državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje, građevinarstvo, umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti, snabdijevanje električnom energijom, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, poslovanje nekretninama, saobraćaj i skladištenje i prerađivačka industrija. S druge strane, pad kredita u ovom periodu zabilježen je kod djelatnosti: stručne, naučne i tehničke djelatnosti, snabdijevanje vodom, poljoprivrede, šumarstvo i ribarstvo, vađenje rude i kamena, informisanje i komunikacije, usluge pružanja smještaja i ishrane, kao i ostale uslužne djelatnosti.

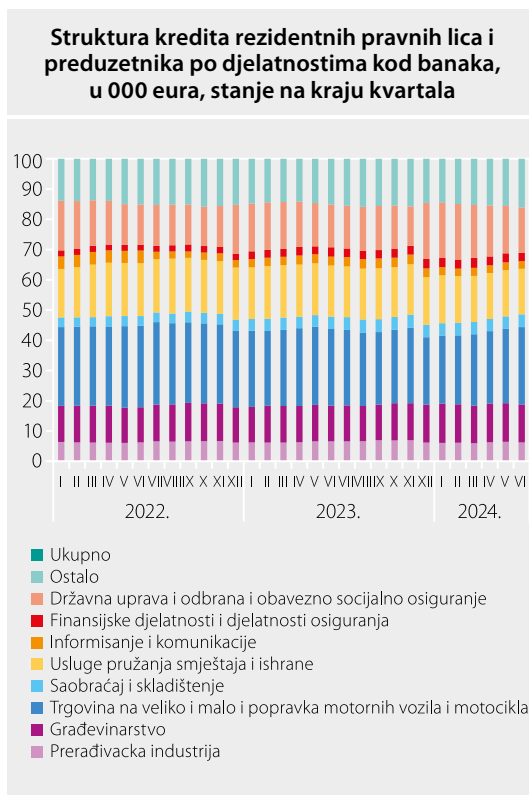
U odnosu na kraj prethodne godine, po osnovu kredita rezidentnih pravnih lica i preduzetnika došlo je do rasta duga u iznosu 116,68 miliona eura ili 6,96%. Rast kredita u odnosu na kraj prethodne godine zabilježen je kod djelatnosti: trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala, umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti, snabdijevanje električnom energijom, građevinarstvo, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, prerađivačka industrija, saobraćaj i skladištenje, usluge pružanja smještaja i ishrane, kao i ostale uslužne djelatnosti. Istovremeno, određene djelatnosti zabilježile su pad kredita, a najveći pad u ovom periodu zabilježen je kod djelatnosti: državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje, informacije i komunikacije, te poljoprivrede, šumarstvo i ribarstvo, finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, vađenje rude i kamena i snabdijevanje vodom.

Tabela 2.1

Krediti rezidentnih pravnih lica i preduzetnika kod banaka po djelatnostima, u 000 eura i u %, stanje na kraju mjeseca							
Djelatnost	30.06.2023.	31.12.2023.	30.06.2024.	Jun2024/Jun 2023		Jun 2024/Dec 2023	
	u 000 eura	u 000 eura	u 000 eura	u 000 eura	u %	u 000 eura	u %
1. Poljoprivrede, šumarstvo i ribarstvo	20.635	20.185	16.942	-3.693	-17,90	-3.243	-16,07
2. Vađenje rude i kamena	15.703	14.229	12.321	-3.382	-21,54	-1.908	-13,41
3. Prerađivačka industrija	107.131	104.177	112.068	4.937	4,61	7.891	7,57
4. Snabdijevanje električnom energijom	19.092	19.450	36.357	17.265	90,43	16.907	86,93
5. Snabdijevanje vodom	15.731	12.167	10.871	-4.860	-30,89	-1.296	-10,65
6. Građevinarstvo	190.344	209.923	225.028	34.684	18,22	15.105	7,20
7. Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	409.792	373.631	458.417	48.625	11,87	84.786	22,69
8. Saobraćaj i skladištenje	65.817	68.968	75.776	9.959	15,13	6.808	9,87
9. Usluge pružanja smještaja i ishrane	273.144	264.120	270.351	-2.793	-1,02	6.231	2,36
10. Informisanje i komunikacije	48.079	48.435	44.723	-3.356	-6,98	-3.712	-7,66
11. Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	49.148	52.434	49.428	0.280	0,57	-3.006	-5,73
12. Poslovanje nekretninama	50.530	59.773	62.080	11.550	22,86	2.307	3,86
13. Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	49.782	41.924	44.149	-5.633	-11,32	2.225	5,31
14. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	25.945	25.754	37.525	11.580	44,63	11.771	45,71
15. Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	229.235	309.996	269.002	39.767	17,35	-40.994	-13,22
16. Obrazovanje	1.061	1.130	1.089	0.028	2,64	-0.041	-3,63
17. Zdravstvo i socijalna zaštita	14.467	15.927	15.200	0.733	5,07	-0.727	-4,56
18. Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	14.317	18.289	35.505	21.188	147,99	17.216	94,13
19. Ostale uslužne djelatnosti	16.691	15.925	16.284	-0.407	-2,44	0.359	2,25
20. Ukupno	1.616.644	1.676.437	1.793.116	176.472	10,92	116.679	6,96

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

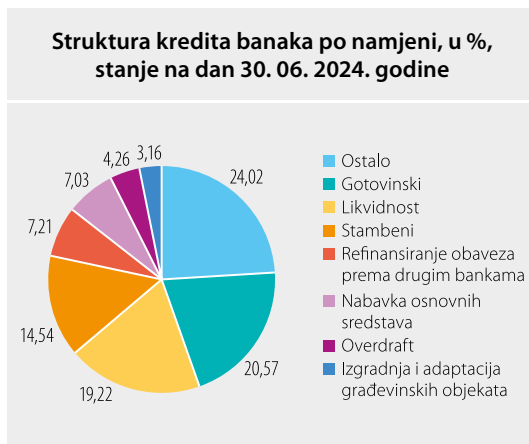
Grafikon 2.8

U strukturi kredita rezidentnih pravnih lica po djelatnostima, na kraju juna 2024. godine dominantno učešće od 25,57% imali su krediti za djelatnost trgovine na veliko i malo i popravku motornih vozila i motocikala, krediti za usluge pružanja smještaja i ishrane sa učešćem od 15,08%, krediti odobreni državnoj upravi i odbrani i obaveznom socijalnom osiguranju sa učešćem od 15,00%, nakon čega slijede krediti djelatnosti građevinarstva sa učešćem od 12,55%, dok se na sve ostale djelatnosti odnosilo 31,81% kredita (grafikon 2.8).

Posmatrano po namjeni, na kraju juna 2024. godine najviše kredita banaka odnosilo se na gotovinske kredite (20,57%), zatim na kredite za likvidnost (19,22%), stambene kredite (14,54%), refinansiranje obaveza prema drugim bankama (7,21%), kredite za nabavku osnovnih sredstava (7,03%), kredite za prekoračenja po tekućem računu (4,26%) i kredite za izgradnju i adaptaciju građevinskih objekata (3,16%). Preostali dio od 24,02% kredita banaka odnosio se na kupovinu automobila, kredite po kreditnim karticama, potrošačke kredite, pripremu turističke sezone i za kupovinu hartija od vrijednosti (grafikon 2.9).

Grafikon 2.9

U odnosu na isti period prethodne godine, gotovinski krediti povećani su za 120,02 miliona eura ili 14,97%, dok su stambeni krediti povećani za 72,10 miliona eura ili 12,44%, nakon čega slijede krediti za nabavku osnovnih sredstava koji bilježe rast od 57,86 miliona eura ili 22,49%, krediti za prekoračenja po tekućem računu od 39,70 miliona eura ili 26,27%, krediti za likvidnost koji bilježe rast od 37,41 miliona eura ili 4,54%, krediti za izgradnju i adaptaciju građevinskih objekata bilježe rast od 7,13 miliona eura ili 5,31%, krediti za kupovinu automobila od 7,10 miliona eura ili 40,52% (tabela 2.2). S druge strane, pad u iznosu od 1,32 miliona eura ili 8,23% zabilježili su krediti za pripremu turističke sezone, dok je pad od 1,12 miliona eura ili 34,00% zabilježen u dijelu za kupovinu hartija od vrijednosti.

Tabela 2.2

Kreditni banaka po namjeni, u 000 eura, stanje na dan 30. 06. 2023, 31. 12. 2023. godine i 30. 06. 2024. godine							
Namjena kredita	30.06.2023.	31.12.2023.	30.06.2024.	Jun 2024/Jun 2023		Jun 2024/ Dec 2023	
	u 000 eura	u 000 eura	u 000 eura	u 000 eura	u %	u 000 eura	u %
1. Likvidnost (obrotna sredstva)	824.364	846.490	861.776	37.412	4,54	15.286	1,81
2. Izgradnja i adaptacija građevinskih objekata	134.385	148.729	141.518	7.133	5,31	-7.211	-4,85
3. Refinansiranje obaveza prema drugim bankama	319.894	313.675	323.099	3.205	1,00	9.424	3,00
4. Kupovina automobila	17.514	18.272	24.611	7.097	40,52	6.339	34,69
5. Kupovina hartija od vrijednosti	3.282	4.058	2.166	-1.116	-34,00	-1.892	-46,62
6. Nabavka osnovnih sredstava	257.246	296.456	315.101	57.855	22,49	18.645	6,29
7. Priprema turističke sezone	15.987	14.492	14.672	-1.315	-8,23	180	1,24
8. Potrošački krediti	19.199	23.367	21.174	1.975	10,29	-2.193	-9,39
9. Gotovinski (nenamjenski)	802.023	814.501	922.047	120.024	14,97	107.546	13,20
10. Stambeni krediti	579.609	604.352	651.709	72.100	12,44	47.357	7,84
11. Kreditne kartice	18.890	20.457	21.358	2.468	13,07	901	4,40
12. Overdraft	151.112	137.618	190.807	39.695	26,27	53.189	38,65
13. Ostalo	840.661	852.739	992.938	152.277	18,11	140.199	16,44
14. Ukupno	3.984.166	4.095.206	4.482.976	498.810	12,52	387.770	9,47

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Banke odobravaju kredite najvećim dijelom u eurima i na rok duži od jedne godine. Od ukupno odobrenih kredita, na kredite odobrene u eurima odnosilo se 96,34% ukupnih kredita, dok se posmatrano po ročnosti, ukupno 77,73% kredita banaka odnosilo na dugoročne kredite (ročnosti duže od jedne godine). Među njima su, sa 88,92%, dominirali krediti sa rokom otplate preko tri godine koji su iznosili 3.098,48 miliona eura i činili 69,12% ukupnih kredita.

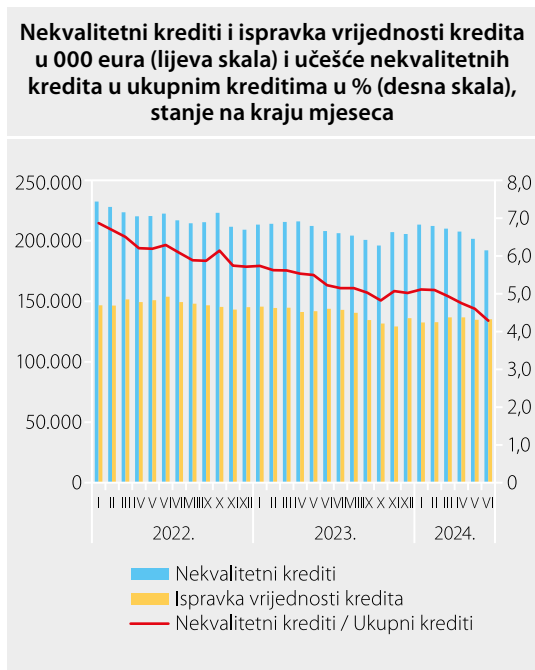
Na kraju juna 2024. godine nekvalitetni krediti banaka iznosili su 192,16 miliona eura i na godišnjem nivou smanjeni su za 16,01 miliona eura ili 7,69%, dok su u odnosu na kraj prethodne godine zabilježili pad u iznosu od 13,43 miliona eura ili 6,53%. Na kraju posmatranog perioda nekvalitetni krediti banaka činili su 4,29% ukupnih kredita, a njihovo učešće u ukupnim kreditima smanjeno je za 0,94 pp na godišnjem nivou, dok je u odnosu na kraj prethodne godine niže za 0,73 pp.

Posmatrano u odnosu na uporedni period, u strukturi rezidentnih pravnih lica po djelatnostima najveći rast nekvalitetnih kredita bilježi građevinarstvo u iznosu od 5,01 miliona eura ili 29,50%, dok je najznačajniji pad nekvalitetnih kredita zabilježen kod djelatnosti tragovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala i to u iznosu od 5,99 miliona eura ili 22,92%. Kod rezidentnog sektora stanovništva zabilježen je pad nekvalitetnih kredita u iznosu od 7,07 miliona eura ili 12,02%. Kod nerezidentnih pravnih lica zabilježen je pad nekvalitetnih kredita u iznosu od 1,40 milion eura ili 6,74%, dok su nekvalitetni krediti nerezidentnog sektora stanovništva zabilježili pad u iznosu od 257.000 eura ili 15,80%.

Posmatrano u odnosu na kraj prethodne godine, u strukturi rezidentnih pravnih lica po djelatnostima najveći rast nekvalitetnih kredita bilježe administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti u iznosu od 1,77 miliona eura ili 130,29%, dok je najznačajniji pad nekvalitetnih kredita zabilježen kod djelatnosti poslovanja nekretninama i to u iznosu od 2,65 miliona eura ili 79,38%. Kod rezidentnog sektora stanovništva zabilježen je pad nekvalitetnih kredita u iznosu od 4,68 miliona eura ili 8,29%. Kod nerezidentnih

pravnih lica zabilježen je pad nekvalitetnih kredita u iznosu od 1,25 miliona eura ili 6,07%, dok su nekvalitetni krediti nerezidentnog sektora stanovništva zabilježili pad u iznosu od 106.000 eura ili 7,18%.

Grafikon 2.10

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Na kraju juna 2024. godine ukupna ispravka vrijednosti kredita iznosila je 135,21 milion eura i bilježi pad od 8,63 miliona eura ili 6,00% na godišnjem nivou, odnosno pad od 911,000 eura ili 0,67% u odnosu na kraj prethodne godine. Pokriivenost nekvalitetnih kredita ispravkama vrijednosti kredita iznosila je 70,36% i povećana je u odnosu na isti period prethodne godine (69,09%), kao i u odnosu na kraj prethodne godine kada je iznosila 66,21% (grafikon 2.10).

Na kraju posmatranog perioda, krediti koji kasne sa otplatom iznosili su 103,31 milion eura i činili su 2,30% ukupnih kredita banaka. Krediti koji kasne sa otplatom bilježe pad od 50,66 miliona eura ili 32,90% na godišnjem nivou, dok u odnosu na kraj prethodne godine bilježe pad od 11,67 miliona eura ili 10,15%. Učešće kredita koji kasne sa otplatom u ukupnim kreditima bilježi pad od 1,56 pp na godišnjem nivou, dok u odnosu na kraj prethodne godine bilježe pad od 0,50 pp.

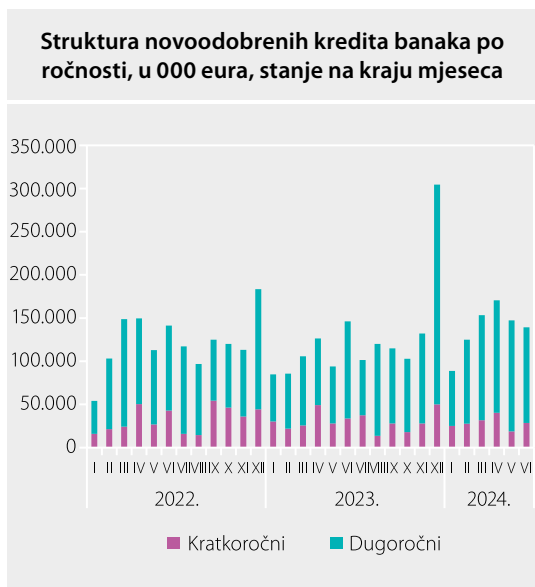
Novoodobreni krediti

Banke su tokom prvih šest mjeseci 2024. godine odobrile ukupno 824,51 miliona eura novih kredita što u odnosu na uporedni period predstavlja rast od 181,72 miliona eura ili 28,27%.

Ročna struktura novoodobrenih kredita pokazuje da je dominantan dio ovih kredita u iznosu od 652,55 miliona eura ili 79,14% odobren na rok duži od jedne godine, što predstavlja povećanje od 8,64 pp u odnosu na uporedni period (grafikon 2.11).

Namjenska struktura novoodobrenih kredita pokazuje da su tokom drugog kvartala 2024. godine dominantan dio od 246,53 miliona eura ili 29,90% činili krediti za likvidnost, nakon čega slijede gotovinski krediti sa 228,62 miliona eura ili 27,73%, zatim za kupovinu stanova i adaptacije sa 83,51 miliona eura ili 10,13%, kao i za realizaciju investicionih programa odobreno je 58,00 miliona eura novih kredita ili 7,03% ukupno novoodobrenih kredita, dok je za nabavku osnovnih

Grafikon 2.11

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

sredstava odobreno 55,41 miliona eura ili 6,72% ukupnih novoodobrenih kredita, refinansiranje obaveza prema drugim bankama sa 49,87 miliona eura ili 6,05%, kao i za izgradnju građevinskih objekata i adaptacija odobreno je 38,38 miliona eura ili 4,65% novoodobrenih kredita. Na nenamjenske hipotekarne kredite odnosilo se 16,47 miliona eura ili 2,00%, dok se preostalih 5,79% ili 47,72 miliona eura odnosilo na preostale namjene: kupovinu robe široke potrošnje, za obrazovanje, kupovinu zemljišta, kupovinu automobila, kupovinu akcija, pripremu turističke sezone, poljoprivredu i ostale namjene.

2.1.4. Ulaganje banaka u hartije od vrijednosti

Na kraju juna tekuće godine potraživanja banaka po osnovu HOV iznosila su 1.235,93 miliona eura što predstavlja povećanje od 85,88 miliona eura ili 7,47% u odnosu isti period prethodne godine, odnosno pad od 76,09 miliona eura ili 5,80% u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 2.12). Tokom prvih šest mjeseci 2024. godine, ulaganja banaka u hartije od vrijednosti (HOV) su prosječno mjesečno opadala po stopi od 0,81%.

Na kraju juna 2024. godine, najveći dio od 50,55% ukupnih HOV odnosio se ulaganja banaka u HOV emitovane od strane nerezidenata (vlasničke i dužničke HOV privatnog sektora), dok se na ulaganja u različite državne HOV odnosilo 49,14%, a preostalih 0,31% na ulaganja u HOV emitovane od strane ostalih rezidentnih sektora.

Ukupan iznos potraživanja banaka po osnovu HOV nerezidenata na kraju juna tekuće godine iznosio je 624,75 miliona eura i povećan je za 96,88 miliona eura ili 18,35% u odnosu na uporedni period, dok je u odnosu na kraj prethodne godine smanjen za 17,54 miliona eura eura ili 2,73%.

Ukupan iznos potraživanja banaka po osnovu HOV opšte Vlade na kraju juna tekuće godine iznosio je 607,37 miliona eura i smanjen je za 9,29 miliona eura ili 1,51% u odnosu na uporedni period, dok je u odnosu na kraj prethodne godine smanjen za 56,33 miliona eura eura ili 8,49%, prevashodno usljed dospijeca obveznica emitovanih na domaćem tržištu.

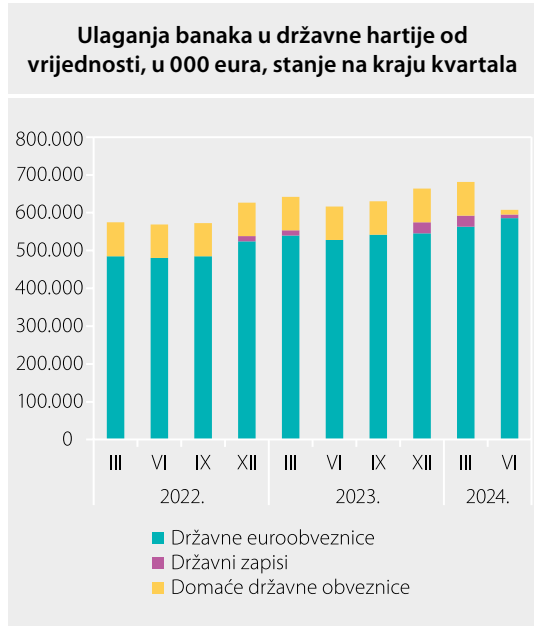
Od ukupnog iznosa HOV opšte Vlade, na ulaganja banaka u državne euroobveznice odnosilo se 585,53 miliona eura ili 96,40%, na domaće državne obveznice 12,05 miliona eura ili 1,98%, dok je ulaganje u državne zapise iznosilo 9,79 miliona eura ili 1,61% (grafikon 2.13).

Grafikon 2.12

Izvor: izvještaji banaka

Grafikon 2.13

Izvor: izvještaji banaka

Ulaganja u državne euroobveznice povećana su za 57,24 miliona eura ili 10,84% u odnosu na uporedni period, dok su u odnosu na kraj prethodne godine povećana za 40,03 miliona eura ili 7,34%. Ulaganja banaka u domaće državne obveznice zabilježila su pad u iznosu od 76,32 miliona eura ili 86,36% u odnosu na uporedni period, odnosno pad od 76,77 miliona eura ili 86,43% u odnosu na kraj prethodne godine. U pitanju su ulaganja banaka u obveznice koje su emitovane na domaćem tržištu u aprilu 2019. godine sa rokom dospeljeća na 5 godina, te je stanje ovih obveznica na kraju posmatranog perioda značajno manje usljed dospeljeća. Ulaganje u državne zapise u junu 2024. godine bilježi rast u odnosu na jun 2023. godine kada nije bilo ulaganja u državne zapise, dok u odnosu na kraj prethodne godine, bilježi pad od 19,59 miliona eura ili 66,67%.

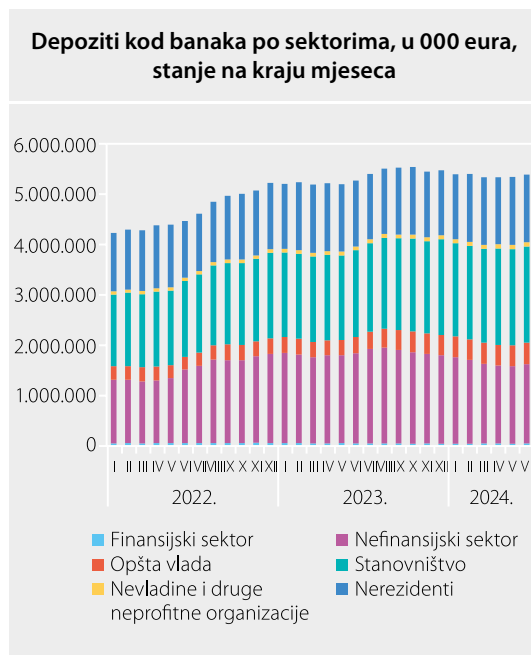
Potraživanja banaka po osnovu HOV nerezidenata na kraju juna tekuće godine iznosila su 624,75 miliona eura i povećana su za 96,88 miliona eura ili 18,35% u odnosu na uporedni period, dok su u odnosu na kraj prethodne godine zabilježila pad od 17,54 miliona eura ili 2,73%.

Potraživanja banaka po osnovu HOV ostalih sektora u posmatranom periodu iznosila su 3,81 miliona eura i zabilježila su pad u iznosu od 1,72 miliona eura ili 31,06% u odnosu na uporedni period, dok su u odnosu na kraj prethodne godine bila manja za 2,22 miliona eura, odnosno 36,88%.

2.1.5. Depoziti

Na kraju juna 2024. godine depoziti kod banaka iznosili su 5.383,36 miliona eura, što predstavlja rast od 112,90 miliona eura ili 2,14% na godišnjem nivou, dok u odnosu na kraj prethodne godine predstavlja pad od 89,82 miliona eura ili 1,64%. Depoziti su tokom 2024. godine prosječno mjesečno opadali po stopi od 0,27%, dok su u istom periodu prethodne godine rasli po prosječnoj stopi od 0,15%.

Grafikon 2.14

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Dominantno učešće u ukupnim depozitima na kraju juna 2024. godine imali su depoziti rezidenata koji su iznosili 4.045,35 miliona eura ili 75,15%. U strukturi ukupnih depozita, 35,53% odnosilo se na sektor stanovništva, 29,29% na nefinansijski sektor, 7,86% na opštu Vladu, 1,57% na nevladine i druge neprofitne organizacije i 0,90% na finansijski sektor, dok se na depozite nerezidenata odnosilo 24,85%.

Kod svih sektora, osim finansijskog i nefinansijskog sektora, ostvaren je rast depozita na godišnjem nivou. Pri tome je kod rezidenata ostvaren rast u iznosu od 84,57 miliona eura ili 2,14%, dok je kod nerezidenata zabilježen rast od 28,33 miliona eura ili 2,16%. Kod depozita rezidenata, najveći rast ostvaren je kod sektora stanovništva, 185,01 miliona eura ili 10,71%, nakon čega slijedi sektor opšte Vlade sa ostvarenim rastom od 102,81 miliona eura ili 32,10%, dok su depoziti nevladinih i drugih neprofitnih organizacija povećani u iznosu od 10,64 miliona eura ili 14,43%.

S druge strane, depoziti nefinansijskog sektora zabilježili su pad u iznosu od 209,54 miliona eura ili 11,73%, dok su depoziti finansijskog sektora zabilježili pad u iznosu od 4,35 miliona eura ili 8,23%.

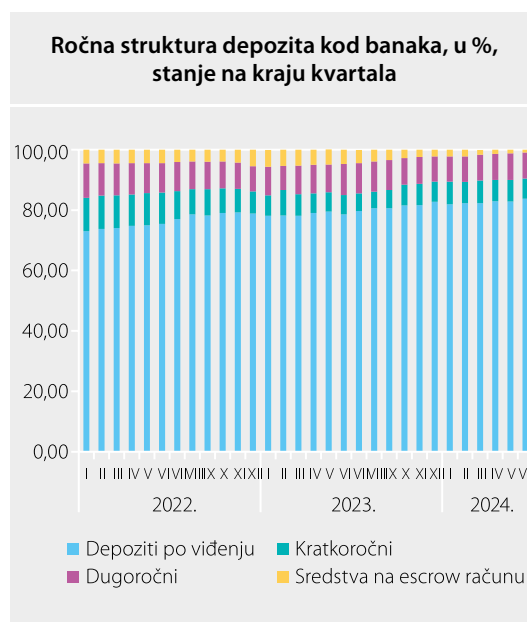
U odnosu na kraj prethodne godine, zabilježen je rast depozita svih sektora osim kod nefinansijskog. Najveći rast u iznosu od 47,90 miliona eura ili 3,71% ostvaren je kod nerezidenata, dominantno vođen rastom depozita finansijskog sektora nerezidenata (38,53 miliona eura ili 304,06%). Kod rezidenata, najveći rast depozita ostvaren je u sektoru opšte Vlade, u iznosu od 25,08 miliona eura ili 6,30%, nakon čega slijedi sektor stanovništva sa rastom od 11,69 miliona eura ili 0,62%. Depoziti finansijskog sektora zabilježili su rast od 3,86 miliona eura ili 8,66%, depoziti nevladinih i drugih neprofitnih organizacija povećani su u iznosu od 1,86 miliona eura ili 2,26%. S druge strane, depoziti nefinansijskog sektora zabilježili su pad u iznosu od 180,23 miliona eura ili 10,26%.

Od ukupnih depozita, na depozite po viđenju na kraju posmatranog perioda odnosilo se 4.511,13 miliona eura ili 83,80%, na oročene depozite 818,37 miliona eura ili 15,20%, dok se na sredstva na *escrow* računu odnosilo 53,86 miliona eura ili 1,00%.

Na godišnjem nivou, depoziti po viđenju ostvarili su rast u iznosu od 368,54 miliona eura ili 8,90%, dok su u odnosu na kraj prethodne godine smanjeni za 13,52 miliona eura ili 0,30%. Dugoročni depoziti smanjeni su u odnosu na isti period prethodne godine za 72,46 miliona eura ili 13,54%, dok su u odnosu na kraj prethodne godine porasli za 8,47 miliona eura ili 1,87%. Kratkoročni depoziti su na godišnjem nivou uvećani su za 17,11 miliona eura ili 5,05%, dok su u odnosu na kraj prethodne godine smanjeni za 13,39 miliona eura ili 3,63%. Sredstva na *escrow* računu su u odnosu na isti period prethodne godine smanjena za 200,29 miliona eura ili 78,81%, dok su u odnosu na kraj prethodne godine zabilježila pad od 71,37 miliona eura ili 56,99%.

Učešće depozita po viđenju u ukupnim depozitima na kraju juna 2024. godine iznosilo je 83,80%, što predstavlja rast od 5,20 pp na godišnjem nivou, odnosno rast od 1,13 pp u odnosu na kraj prethodne godine. Učešće dugoročnih depozita u ukupnim depozitima iznosilo je 8,59% i smanjeno je za 1,56 pp na godišnjem nivou, odnosno povećano za 0,30 pp u odnosu na kraj prethodne godine. Učešće kratkoročnih depozita u ukupnim depozitima iznosilo je 6,61%, što predstavlja rast od 0,18 pp na godišnjem nivou, odnosno pad od 0,14 pp u odnosu na kraj prethodne godine. Sredstva na *escrow* računu na kraju juna 2024. godine činila su 1,00% ukupnih depozita, što predstavlja pad od 3,82 pp na godišnjem nivou, odnosno smanjenje od 1,29 pp u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 2.15).

Grafikon 2.15

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

2.1.6. Stanovništvo i nefinansijski sektor

2.1.6.1. Sektor stanovništva

Ukupan dug sektora stanovništva po osnovu kredita banaka na kraju juna 2024. godine iznosio je 1.818,30 miliona eura, što čini 40,56% ukupno odobrenih kredita banaka. Zaduženost ovog sektora po osnovu kredita povećana je za 199,03 miliona eura ili 12,29% na godišnjem nivou, dok je u odnosu na kraj prethodne godine povećana za 128,45 miliona eura ili 7,60%. Krediti sektora stanovništva rasli su prosječno mjesečno po stopi od 1,23% tokom prvih šest mjeseci 2024. godine, dok su u istom periodu prethodne godine rasli po stopi od 0,68%. Jedan od razloga rasta tokom prvih šest mjeseci 2024. godine je povećano odobravanje kredita penzionerima, koji su u ovom periodu stekli bolje uslove za apliciranje za kredite, nakon što je povećan iznos minimalne penzije.

Sektor stanovništva uglavnom se zadužuje kod banaka na rok duži od jedne godine. Na kraju juna 2024. godine, 99,03% od ukupno odobrenih kredita ovom sektoru odnosilo se na dugoročne kredite.

Zaduženost po glavi stanovnika³⁹ iznosila je 2.871,79 eura na kraju posmatranog perioda, što predstavlja rast u iznosu od 246,07 eura ili 9,37% u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno rast u iznosu od 202,87 eura ili 7,60% u odnosu na kraj prethodne godine.

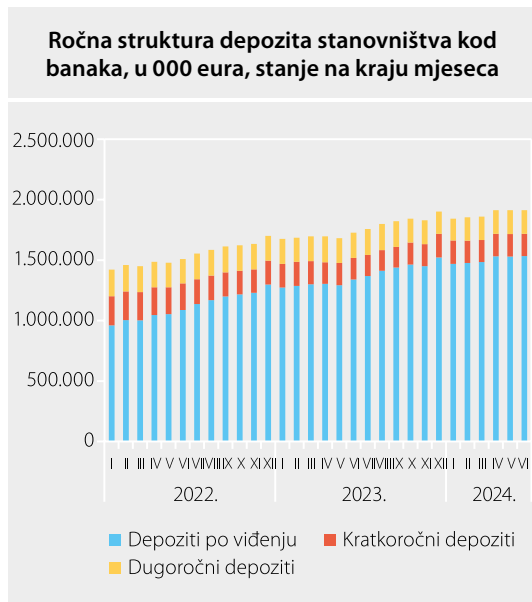
Tokom prvih šest mjeseci 2024. godine, nivo depozita stanovništva karakterisale su, uz određena odstupanja, pozitivne tendencije. Prosječno mjesečno, depoziti ovog sektora rasli su po stopi od 0,12%, dok su u istom periodu prethodne godine rasli po stopi od 0,26%. Na kraju juna 2024. godine depoziti sektora stanovništva iznosili su 1.912,53 miliona eura, što je za 185,01 milion eura ili 10,71% više u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno za 11,69 miliona eura ili 0,62% više u odnosu na kraj prethodne godine.

Na kraju juna 2024. godine depoziti po viđenju činili su 80,14% ukupnih depozita stanovništva, kratkoročni depoziti 9,67%, sredstva deponovana na rok duži od jedne godine 10,17%, dok se na sredstva na escrow računu odnosilo svega 0,02%. Depoziti po viđenju ostvarili su rast od 193,33 miliona eura ili 14,43% na godišnjem nivou, dok su u odnosu na kraj prethodne godine ostvarili rast od 10,19 miliona eura ili 0,67%. Kratkoročni depoziti stanovništva zabilježili su rast od 5,25 miliona eura ili 2,92% na godišnjem nivou, odnosno pad od 9,88 miliona eura ili 5,07% u odnosu na kraj prethodne godine. Dugoročni depoziti ovog sektora zabilježili su pad od 13,94 miliona eura ili 6,69% u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno rast od 11,02 miliona eura ili 6,01% u odnosu na kraj prethodne godine. Promjene nivoa kratkoročnih, dugoročnih i depozita po viđenju tokom posljednjih godina dovele su do promjene strukture ukupnih depozita u kojima se smanjuje udio dugoročnih u korist depozita po viđenju u crnogorskom bankarskom sistemu (grafikon 2.16).

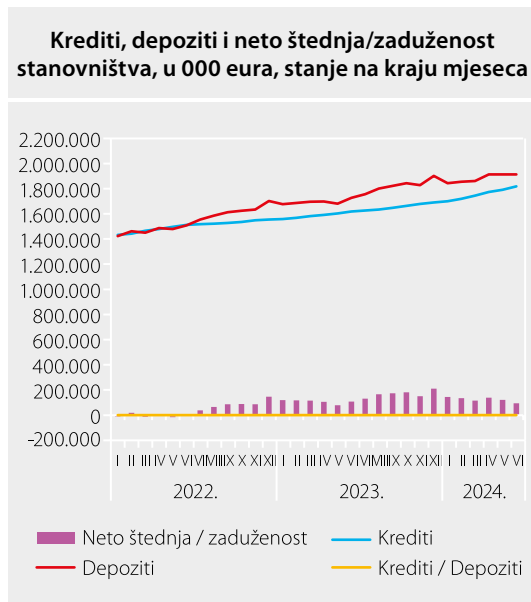
Tokom prvih šest mjeseci 2024. godine sredstva koja sektor stanovništva deponuje u bankama bila su veća od kredita odobrenih ovom sektoru. Na kraju posmatranog perioda, neto štednja stanovništva iznosila je 94,23 miliona eura i smanjena je za 14,02 miliona eura na godišnjem nivou, kada je neto štednja ovog sektora iznosila 108,25 miliona eura, dok je u odnosu na kraj prethodne godine, kada je neto štednja iznosila 210,99 miliona eura, smanjena za 116,75 miliona eura (grafikon 2.17).

³⁹ U skladu s preliminarnim rezultatima Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u 2023. godini, broj stanovnika iznosi: 633.158, dok u skladu s procjenama stanovništva na 01. januar 2023. godine, broj stanovnika iznosi: 616.695, izvor MONSTAT.

Grafikon 2.16

Grafikon 2.17

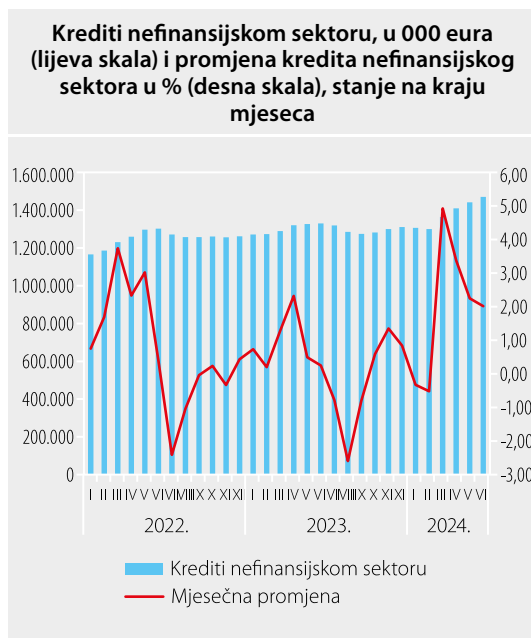

Koeficijent krediti/depoziti za ovaj sektor iznosio je 0,95 i nešto je viši u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosio 0,94, kao i u odnosu na kraj prethodne godine, kada je iznosio 0,89.

2.1.6.2. Nefinansijski sektor

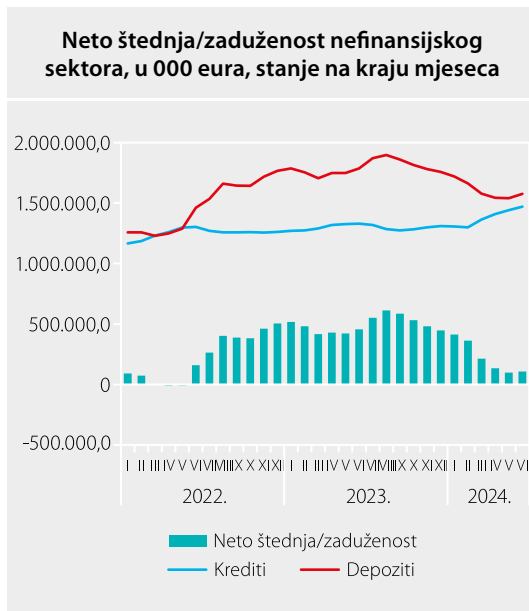
Na kraju juna 2024. godine nefinansijski sektor⁴⁰ imao je dug po osnovu kredita kod banaka u ukupnom iznosu od 1.470,35 miliona eura, što čini 32,80% ukupno odobrenih kredita banaka. Krediti ovog sektora zabilježili su povećanje u iznosu od 140,77 miliona eura ili 10,59% na godišnjem nivou, dok su u odnosu na kraj prethodne godine bili veći za 159,74 miliona eura ili 12,19%. Prosječno mjesečno, u posmatranom šestomjesečnom periodu 2024. godine krediti ovog sektora rasli su po stopi od 1,95%, dok su u istom periodu prethodne godine rasli po stopi od 0,88% (grafikon 2.18). Krediti namijenjeni za održavanje likvidnosti (obrotna sredstva) na kraju juna 2024. godine iznosili su 861,78 miliona eura ili 58,61% ukupnih kredita nefinansijskog sektora i zabilježili su rast od 37,41 miliona eura ili 4,54% na godišnjem nivou, odnosno rast od 15,29 miliona eura ili 1,81% u odnosu na kraj prethodne godine.

Grafikon 2.18

⁴⁰ Nefinansijski sektor uključuje privredna društva u državnom i privredna društva u privatnom vlasništvu.

Grafikon 2.19

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Nefinansijski sektor je drugi po značaju deponent u crnogorskom bankarskom sistemu. Na kraju juna 2024. godine, ukupni depoziti ovog sektora iznosili su 1.576,86 miliona eura i činili su 29,29% ukupnih depozita. Depoziti nefinansijskog sektora zabilježili su pad od 209,54 miliona eura ili 11,73% na godišnjem nivou, odnosno pad od 180,23 miliona eura ili 10,26% u odnosu na kraj prethodne godine.

Tokom prvih šest mjeseci 2024. godine depoziti nefinansijskog sektora bili su veći u odnosu na njihove kredite. Neto štednja ovog sektora iznosila je 106,51 miliona eura na kraju juna 2024. godine, što predstavlja pad od 350,31 miliona eura ili 76,68% u odnosu na isti period prethodne godine, kada je neto štednja ovog sektora iznosila 456,82 miliona eura, odnosno smanjenje od 339,96 miliona eura ili 76,14% u odnosu na kraj prethodne godine, kada je neto štednja iznosila 446,47 miliona eura (grafikon 2.19).

Koeficijent krediti/depoziti za nefinansijski sektor na kraju juna 2024. godine iznosio je 0,93 i uvećan je u odnosu na isti period prethodne godine kada je iznosio 0,74, kao i u odnosu na kraj prethodne godine kada je iznosio 0,75.

2.1.7. Strana aktiva i pasiva banaka

Strana aktiva banaka na kraju juna 2024. godine iznosila je 1.796,56 miliona eura, što predstavlja rast od 211,20 miliona eura ili 13,32% u odnosu na uporedni period, odnosno povećanje od 140,84 miliona eura ili 8,51% u odnosu na kraj prethodne godine.

Posmatrano u odnosu na uporedni period, ostvareni rast strane aktive najvećim dijelom je rezultat rasta depozita kod inobanaka u iznosu od 117,15 miliona eura ili 20,89%. Pored toga, ostvaren je i rast ulaganja u dužničke HOV banaka u iznosu od 97,03 miliona eura ili 18,15%, zatim rast kredita nerezidentima u iznosu od 5,83 miliona eura ili 3,04%, kao i rast akcija i ostalih vlasničkih ulaganja u iznosu od 663.000 eura ili 9,84%. U strukturi strane aktive banaka, pad u odnosu na uporedni period zabilježen je kod gotovine u iznosu od 9,22 miliona eura ili 3,17%, kao i kod kategorije ostalih potraživanja od nerezidenata u iznosu od 244.000 ili 88,09%.

U poređenju sa krajem prethodne godine, ostvareni rast strane aktive najvećim dijelom je rezultat povećanja depozita kod inobanaka u iznosu od 141,96 miliona eura ili 26,49%. Pored toga, ostvaren je i rast gotovine u iznosu od 15,72 miliona eura ili 5,90%, zatim rast kredita nerezidentima u iznosu od 1,11 miliona eura ili 0,56%, kao i rast akcija i ostalih vlasničkih ulaganja u iznosu od 288.000 eura ili 4,05%. U strukturi strane aktive banaka, pad u odnosu na kraj prethodne godine zabilježen je kod ulaganja u dužničke HOV banaka u iznosu od 18,22 miliona eura ili 2,80%, kao i kod ostalih potraživanja u iznosu od 17.000 eura ili 34,00% (grafikon 2.20).

Najznačajnija kategorija u strukturi strane aktive banaka su depoziti kod inobanaka, koji su na kraju juna tekuće godine iznosili 677,90 miliona eura i činili 37,73% strane aktive. Pored depozita kod inobanaka, značajno učešće u strukturi strane aktive imaju ulaganja u dužničke HOV (35,15%) i gotovina (15,70%), dok se na kredite nerezidentima odnosilo 11,00%. Preostalih 0,42% odnosi se na akcije i ostala vlasnička ulaganja, dok je učešće ostalih ino potraživanja u strukturi strane aktive zanemarljivo.

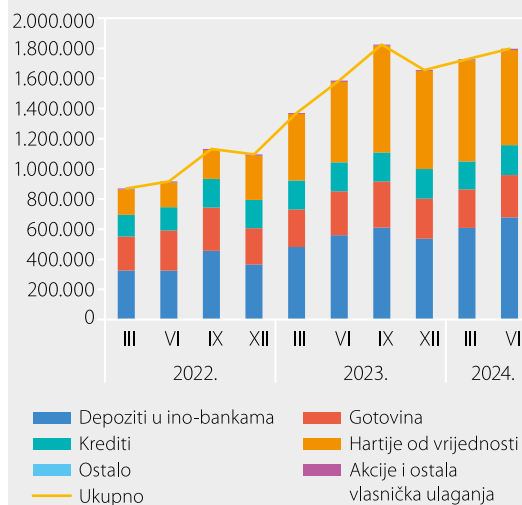
Strana pasiva banaka na kraju juna 2024. godine iznosila je 1.530,78 miliona eura i povećana je za 15,94 miliona eura ili 1,05% u odnosu na uporedni period. Rast strane pasive banaka najvećim dijelom je rezultat rasta depozita nerezidenata u iznosu od 28,28 miliona eura ili 2,16%. Pored toga, ostvaren je i rast kategorije ostalih ino obaveza u iznosu od 440.000 eura ili 2,31%. U strukturi strane pasive banaka, pad u odnosu na uporedni period zabilježen je kod pozajmica od nerezidenata u iznosu od 10,71 milion eura ili 6,05%, kao i kod dužničkih HOV prema nerezidentima u iznosu od 2,07 miliona eura ili 31,30%.

U poređenju sa krajem prethodne godine, strana pasiva banaka ostvarila je rast u iznosu od 95,98 miliona eura ili 6,69%. Rast strane pasive banaka najvećim dijelom je rezultat rasta depozita nerezidenata u iznosu od 48,03 miliona eura ili 3,72%. Pored toga, ostvaren je i rast pozajmica od nerezidenata u iznosu od 44,31 milion eura ili 36,28%, zatim rast kategorije ostalih obaveza u iznosu od 3,40 miliona eura ili 21,13%, kao i rast dužničkih HOV prema nerezidentima u iznosu od 246.000 eura ili 5,72% u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi strane pasive na kraju juna 2024. godine dominantno učešće u iznosu od 1.340,31 milion eura ili 87,56% imali su depoziti nerezidenata, nakon čega slijede pozajmice od nerezidenata u iznosu od 166,44 miliona eura sa učešćem od 10,87%, kategorija ostalih ino obaveza u iznosu od 19,49 miliona eura sa učešćem od 1,27% i dužničke HOV prema nerezidentima u iznosu od 4,55 miliona eura i učešćem od 0,30% (grafikon 2.21).

Grafikon 2.20

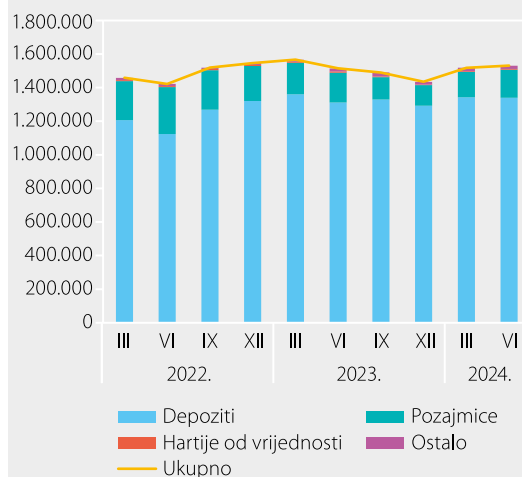
Struktura strane aktive banaka, u 000 eura, stanje na kraju kvartala

Izvor: izvještaji banaka

Grafikon 2.21

Struktura strane pasive banaka, u 000 eura, stanje na kraju kvartala

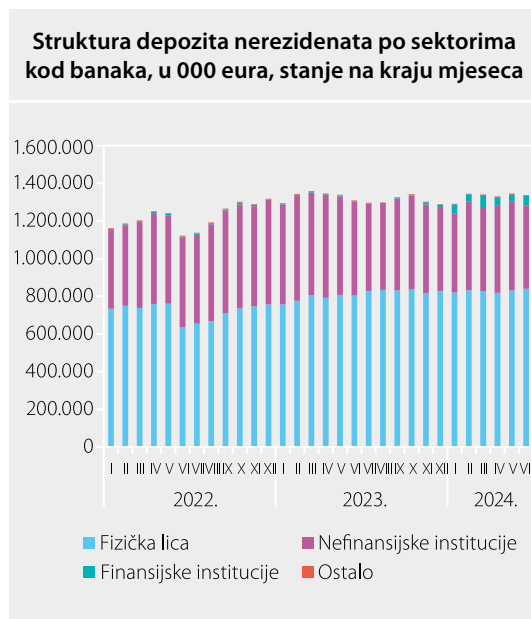
Izvor: izvještaji banaka

Najznačajniji ino izvor finansiranja banaka na kraju juna tekuće godine bili su depoziti fizičkih lica sa 840,04 miliona eura ili 62,78% učešća u ukupnim depozitima nerezidenata, koji su zabilježili rast od 35,85 miliona eura ili 4,46% u odnosu na uporedni period, dok su u odnosu na kraj prethodne godine zabilježili rast od 11,01 milion eura ili 1,33%. Drugi po značaju ino deponent su inostrane kompanije sa 441,92 miliona eura ili 33,03% učešća, koje su zabilježile pad od 56,87 miliona eura ili 11,40% u odnosu na uporedni period, odnosno pad od 2,65 miliona eura ili 0,60% u odnosu na kraj prethodne

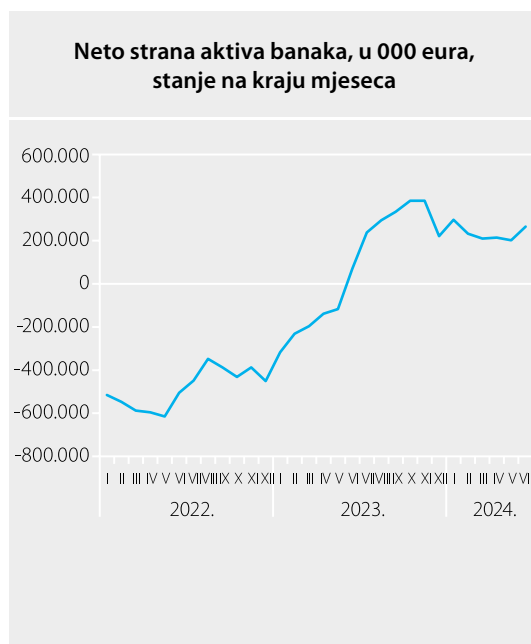
godine. Iznos od 51,21 milion eura ili 3,83% ino depozita odnosio se na depozite inostranih depozitnih i ostalih finansijskih institucija, što je za 48,13 miliona eura ili 17 puta više u odnosu na uporedni period, odnosno za 38,53 miliona eura ili 4 puta više u odnosu na kraj prethodne godine. Iznos od 4,84 miliona eura ili 0,36% deponovan je od strane nerezidentnih nevladinih i drugih neprofitnih organizacija, što predstavlja rast u iznosu od 1,22 miliona eura ili 33,56% u odnosu na uporedni period, odnosno rast u iznosu od 1,01 milion eura ili 26,21% u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 2.22).

Na kraju drugog kvartala 2024. godine, strana aktiva banaka bila je viša od strane pasive banaka. Na kraju juna tekuće godine neto strana aktiva iznosila je 265,78 miliona eura. Neto strana aktiva je u uporednom periodu bila pozitivna i iznosila je 70,52 miliona eura, kao i na kraju prethodne godine kada je iznosila 220,93 miliona eura (grafikon 2.23).

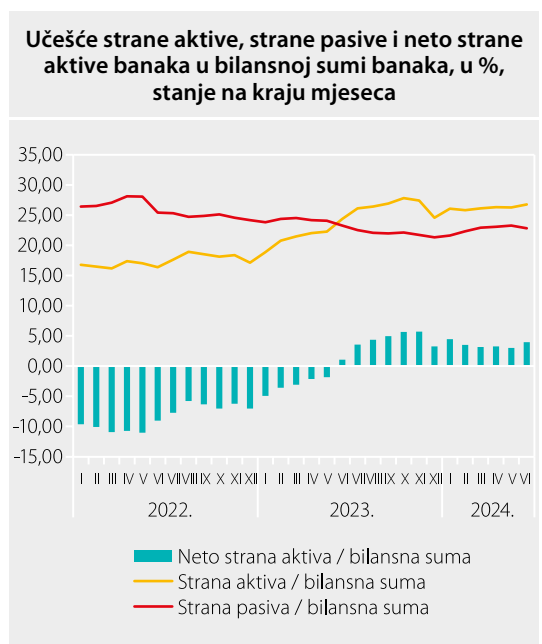
Grafikon 2.22

Grafikon 2.23

Grafikon 2.24

Odnos strane pasive i ukupne bilansne sume banaka pokazuje da nerezidenti finansiraju 22,82% ukupne aktive banaka, dok se 26,79% bilansne sume banaka odnosilo na potraživanja banaka od nerezidenata. Razlika između strane aktive i strane pasive banaka na kraju juna tekuće godine iznosila je 3,96 pp. Razlika između odnosa strane aktive i strane pasive banaka je povećana u odnosu na uporedni period kada je iznosila 1,08 pp, kao i u odnosu na kraj prethodne godine kada je iznosila 3,28 pp (grafikon 2.24).

2.1.8. Kapital banaka

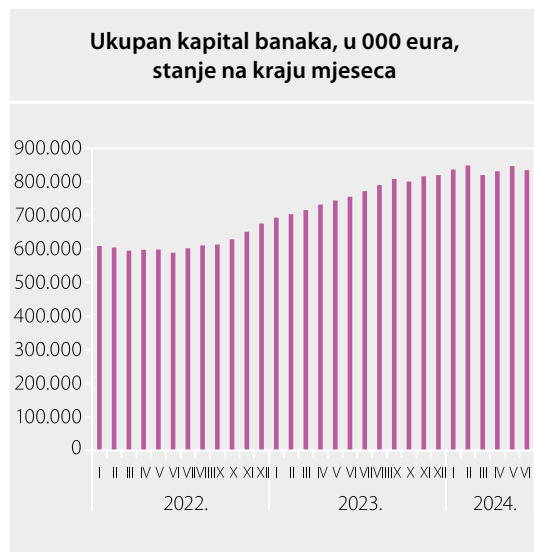
Na kraju juna 2024. godine ukupan kapital banaka iznosio je 834,31 miliona eura i bilježi rast od 78,63 miliona eura ili 10,40% na godišnjem nivou, dok u odnosu na kraj prethodne godine bilježi rast od 14,03 miliona eura ili 1,71% (grafikon 2.25).

Posmatrano na godišnjem nivou, deset banaka bilježi rast kapitala, dok jedna banka bilježi pad. Tokom prvog kvartala tekuće godine nije bilo dokapitalizacije banaka.

Ukupan finansijski rezultat na kraju juna 2024. godine bio je pozitivan i iznosio je 87,23 miliona eura, što predstavlja rast od 20,81 miliona eura ili 31,34% na godišnjem nivou (grafikon 2.26).

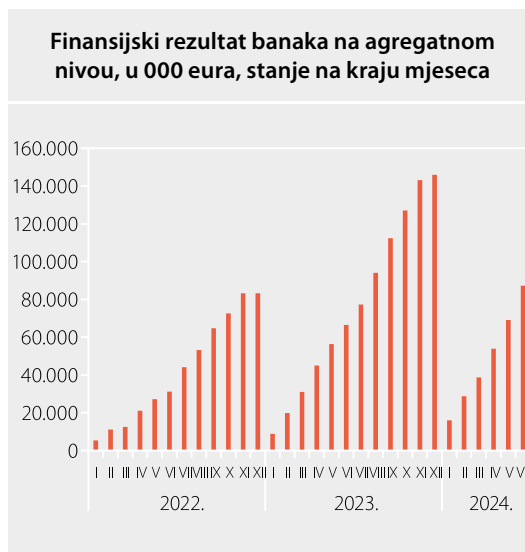
U vlasničkoj strukturi kapitala banaka na kraju juna 2024. godine dominirao je kapital koji potiče iz inostranih izvora sa 86,90%, zatim slijedi domaći privatni kapital sa 11,90%, dok je država imala učešće od svega 1,20% u ukupnom kapitalu banaka.

Grafikon 2.25

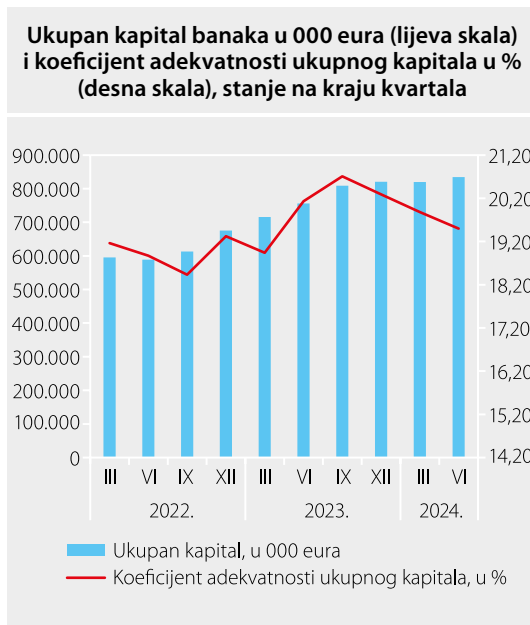
Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Grafikon 2.26

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Grafikon 2.27

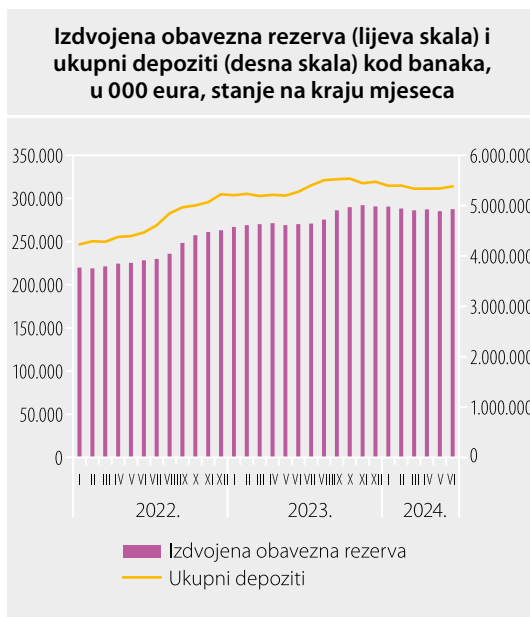
Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala u junu 2024. godine bio je iznad zakonom propisanog minimuma od 8%. Na kraju posmatranog perioda iznosio je 19,50% i niži je u odnosu na isti period prethodne godine (20,13%), kao i u odnosu na kraj prethodne godine kada je iznosio 20,29% (grafikon 2.27).

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

2.1.9. Obavezna rezerva banaka

Na kraju posmatranog perioda, izdvojena obavezna rezerva iznosila je 287,64 miliona eura i veća je za 17,48 miliona eura ili 6,47% u odnosu na jun prošle godine, a 2,99 miliona eura, odnosno 1,03% u odnosu na decembar prošle godine (grafikon 2.28).

Grafikon 2.28

Izvor: izvještaji banaka

Grafikon 2.29

Izvor: izvještaji banaka

Efektivna stopa obavezne rezerve, mjerena odnosom izdvojene obavezne rezerve i ukupnih depozita, iznosila je 5,34% na kraju juna 2024. godine i viša je u odnosu na uporedni period kada je iznosila 5,13%, kao i u odnosu na kraj prethodne godine, kada je iznosila 5,31%.

Odnos obavezne rezerve i depozita uvećanih za pozajmice na kraju juna 2024. godine iznosio je 5,10% i veći je u odnosu na uporedni period kada je iznosio 4,87%, dok je u odnosu na kraj prethodne godine (5,11%) neznatno niži (grafikon 2.29).

Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve na kraju juna 2024. godine, 71,03% izdvojeno je na računima obavezne rezerve u zemlji, dok je 28,97% izdvojeno na računu CBCG u inostranstvu.

Tokom prve polovine 2024. godine, nijedna banka nije koristila obaveznu rezervu za likvidnost, a svih jedanaest banaka izdvajalo je obaveznu rezervu u propisanom iznosu.

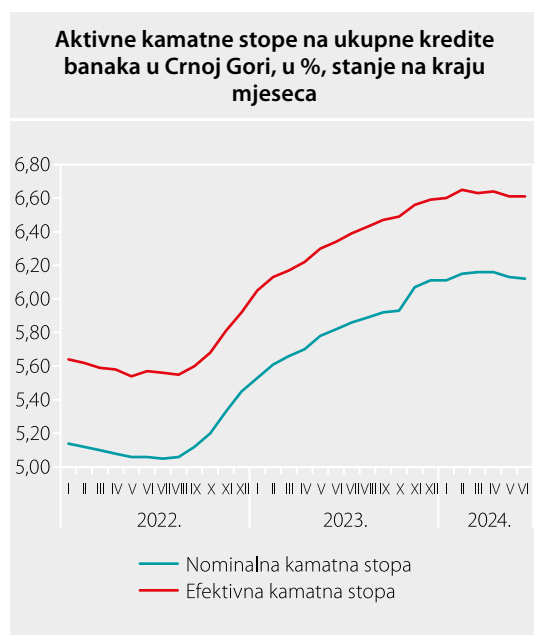
2.2. Kamatne stope banaka

2.2.1. Aktivne kamatne stope

Na ukupno odobrene kredite

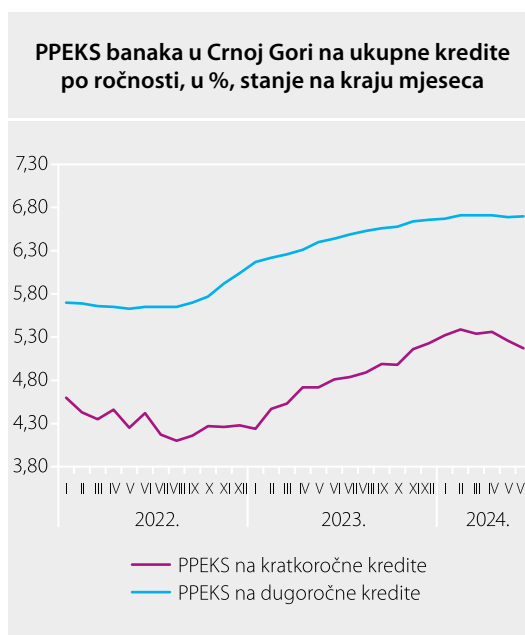
Prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa (PPNKS) na ukupne kredite banaka iznosila je u junu 2024. godine 6,12% i zabilježila je rast od 0,30 pp u odnosu na uporedni period, odnosno rast od 0,01 pp u odnosu na kraj prethodne godine. Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa (PPEKS) na ukupno odobrene kredite banaka iznosila je u junu 2024. godine 6,61% i zabilježila je rast od 0,27 pp u odnosu na uporedni period, a za 0,02 pp u odnosu na decembar prethodne godine (grafikon 2.30).

Grafikon 2.30

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Grafikon 2.31

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

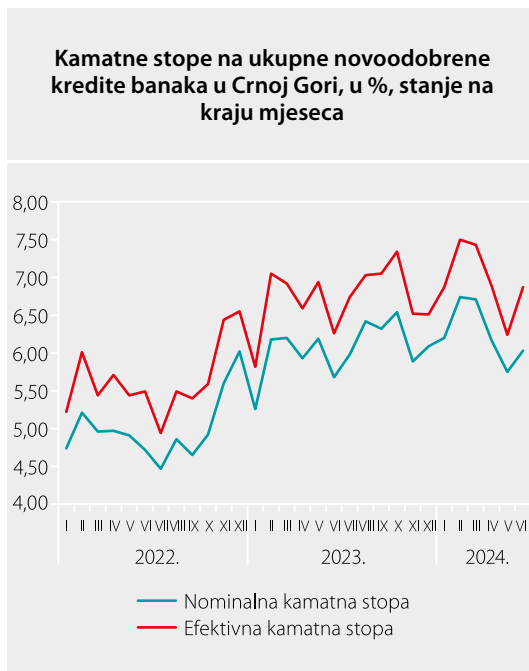
Tokom posmatranog perioda 2024. godine trend pada bio je prisutan kod prosječne ponderisane nominalne kamatne stope na kratkoročne i dugoročne kredite, dok je prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa na kratkoročne i dugoročne kredite oscilirala uz opadajući trend. PPEKS na kratkoročne kredite iznosila je u junu 2024. godine 5,17% i bila je za 0,36 pp viša od nivoa zabilježenog u uporednom periodu, dok je od nivoa zabilježenog u decembru prethodne godine bila niža za 0,06 pp. PPEKS na dugoročne kredite iznosila je 6,70%, što je za 0,26 više u odnosu na nivo iz uporednog perioda, a za 0,04 pp više u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 2.31).

Na novoodobrene kredite

Tokom drugog kvartala 2024. godine kamatne stope na novoodobrene kredite su oscilirale. PPNKS na novoodobrene kredite banaka iznosila je u junu 2024. godine 6,03% i zabilježila je rast od 0,35 pp u odnosu na uporedni period, odnosno pad od 0,06 pp u odnosu na kraj prethodne godine. Istovremeno, PPEKS na novoodobrene kredite banaka iznosila je 6,87% i zabilježila je rast od 0,61 pp u odnosu na uporedni period, odnosno rast od 0,36 pp u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 2.32). Zabilježeni rast u odnosu na uporedni period posljedica je rasta PPNKS, odnosno PPEKS na nove kredite privredi (za 0,35 pp, odnosno za 0,97 pp), dok su PPNKS, odnosno PPEKS na nove kredite fizičkim licima smanjene (za 0,21 pp, odnosno za 0,45 pp).

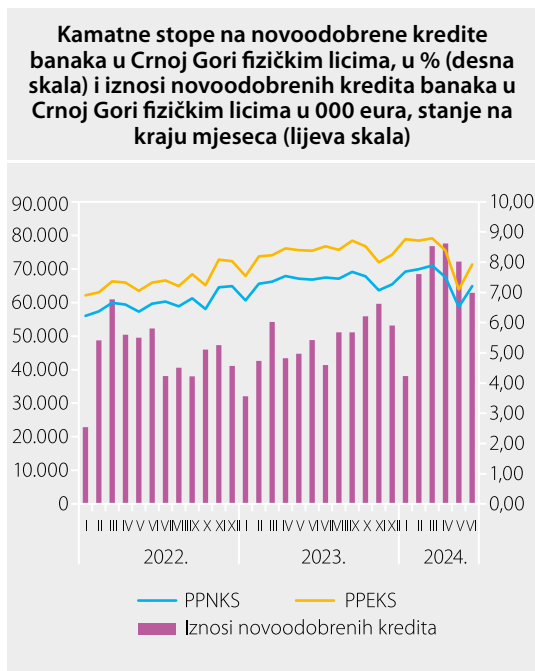
CBCG je u martu 2024. godine pokrenula inicijativu za smanjenje kamatnih stopa na kredite za građane. Ova inicijativa podržana je od strane svih poslovnih banaka na način što su izdvojile akcijsku ponudu kredita namjenjenih stanovništvu sa smanjenjem kamatnim stopama. Kao rezultat ove inicijative, agregatni podaci tokom drugog kvartala već ukazuju na smanjenje nivoa kamatnih stopa na kredite fizičkim licima. Naime, PPNKS na novoodobrene kredite fizičkim licima u junu 2024. godine iznosila je 7,21%, dok je PPEKS iznosila 7,93%, što predstavlja smanjenje od 0,68 pp, odnosno od 0,86 pp u odnosu na prethodni kvartal (grafikon 2.33).

Grafikon 2.32

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Grafikon 2.33

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

PPEKS na kratkoročne kredite iznosila je u junu 2024. godine 5,18% i zabilježila je pad od 0,03 pp u odnosu na uporedni period, odnosno rast od 0,20 pp u odnosu na kraj prethodne godine. U istom periodu, PPEKS na kredite ročnosti preko jedne godine iznosila je 7,30%, što predstavlja rast od 0,73 pp u odnosu na uporedni period, odnosno 0,48 pp u odnosu na decembar prethodne godine (grafikon 2.34).

Posmatrano po namjeni za koju su odobreni krediti banaka tokom prvih šest mjeseci 2024. godine, najviša PPEKS zabilježena je na kratkoročne kredite za kupovinu automobila (14,49% u maju), kratkoročne gotovinske nenamjenske kredite (14,04% u januaru), kratkoročne kredite za izgradnju i adaptaciju (13,71% u maju). Najniža PPEKS zabilježena je na novoodobrene kratkoročne kredite za kupovinu robe široke potrošnje (0,04% u aprilu).

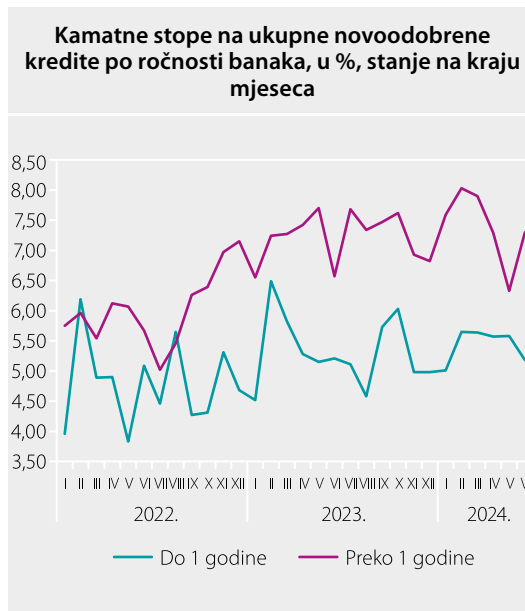
2.2.2. Pasivne kamatne stope

Tokom drugog kvartala 2024. godine PPEKS na depozite je blago oscilirala uz pozitivan trend. U junu je iznosila 0,25% što predstavlja pad od 0,03 pp u odnosu na uporedni period, dok je u odnosu na kraj prethodne godine zabilježila rast od 0,03 pp.

U odnosu na isti period prethodne godine pad bilježe kamatne stope na depozite sljedećih ročnosti – na depozite po viđenju (za 0,03 pp), na depozite ročnosti do tri mjeseca (za 0,33 pp) i na depozite ročnosti od tri do pet godina (za 0,13 pp). Kamatne stope na depozite ostalih ročnosti bilježe rast, pri čemu je najveći rast, od 0,19 pp, zabilježen kod kamatnih stopa na depozite ročnosti od jedne do tri godine.

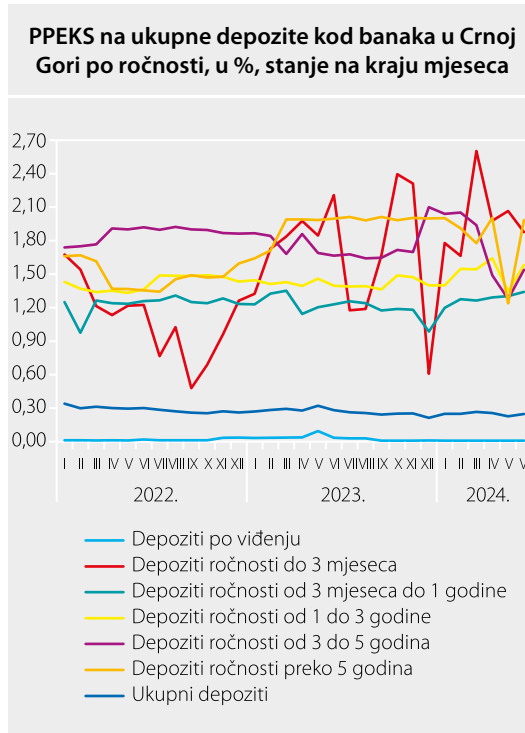
U odnosu na kraj prethodne godine, kamatne stope na depozite ročnosti od tri do pet godina i kamatne stope na depozite ročnosti preko pet godina zabilježile su pad od 0,56 pp i 0,02 pp respektivno. Kamatne stope na depozite ostalih ročnosti zabilježile su rast, pri čemu je najveći rast od 1,27 pp zabilježen kod kamatnih stopa na depozite ročnosti do 3 mjeseca (grafikon 2.35).

Grafikon 2.34

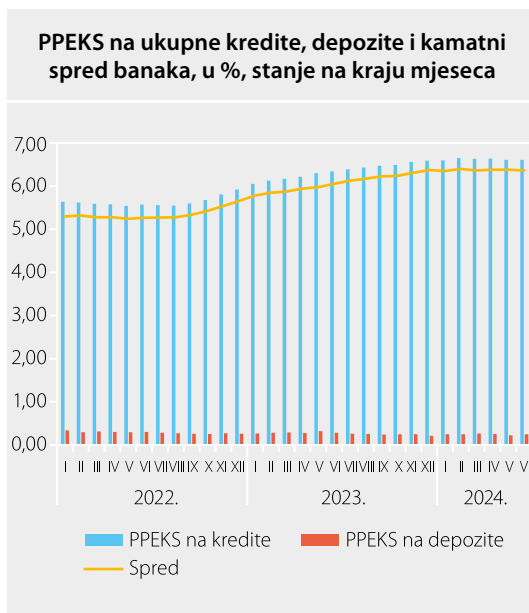
Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Grafikon 2.35

Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

Grafikon 2.36

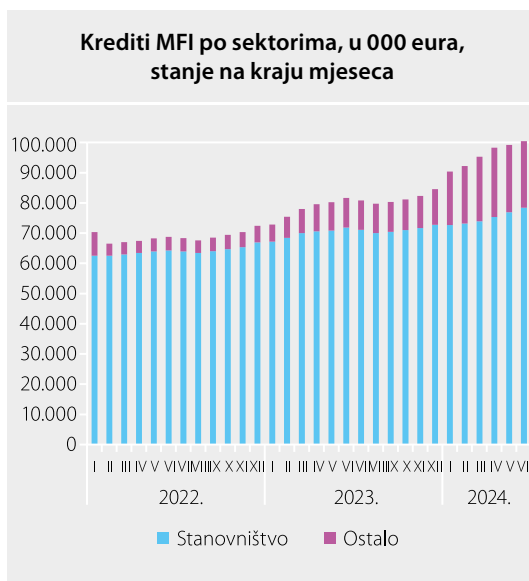
Izvor: Izvještaji banaka i kalkulacije CBCG

U junu 2024. godine razlika između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa na ukupne kredite i depozite banaka iznosila je 6,36 pp, i veća je u odnosu na uporedni period kada je iznosila 6,06 pp, dok je u odnosu na kraj prethodne godine (6,38 pp) bila niža (grafikon 2.36).

2.3. Mikrokreditne finansijske institucije

Bilansna suma mikrokreditnih finansijskih institucija (MFI) na kraju juna 2024. godine iznosila je 100,41 milion eura, što predstavlja rast u iznosu od 15,73 miliona eura ili 18,58% u odnosu na uporedni period, a za 10,24 miliona eura ili 11,36% u odnosu na kraj prethodne godine.

Grafikon 2.37

Izvor: izvještaji MFI i kalkulacije CBCG

Ukupni neto krediti MFI na kraju juna 2024. godine iznosili su 95,23 miliona eura (94,84% aktive MFI), dok su bruto krediti iznosili 100,47 miliona eura (94,43% bruto aktive). U odnosu na isti period prethodne godine neto krediti MFI ostvarili su rast u iznosu od 19,22 miliona eura ili 25,29%, a u odnosu na kraj prethodne godine za 15,67 miliona eura ili 19,69%. Bruto krediti MFI ostvarili su rast od 18,79 miliona eura ili 23,01% u odnosu na isti period prethodne godine, a u odnosu na decembar prethodne godine za 15,89 miliona eura ili 18,79%. Sektorska alokacija bruto kredita pokazuje da se dominantan dio od 78,09% kredita MFI odnosio na sektor stanovništva. Na nefinansijski sektor se odnosilo 17,54%, na finansijski sektor 4,36%, dok se preostalih 0,01% odnosilo na nerezidente (grafikon 2.37).

Tokom prvih šest mjeseci 2024. godine MFI su odobrile ukupno 45,38 miliona eura novih kredita, što predstavlja rast od 6,87 miliona eura ili 17,84% u odnosu na uporedni period.

Posmatrano po ročnoj strukturi novoodobrenih kredita, krediti odobreni na rok duži od jedne godine iznosili su 38,85 miliona eura i činili su 85,62% ukupno novoodobrenih kredita, što je nešto niže u odnosu na uporedni period kada je učešće iznosilo 86,14%.

Posmatrano po namjenskoj strukturi novoodobrenih kredita, njihov najveći dio u iznosu od 22,72 miliona eura ili 50,08% odnosio se na nabavku osnovnih sredstava, nakon čega slijede krediti za likvidnost za obrtna sredstva u iznosu od 9,74 miliona eura ili 21,47%, zatim gotovinski krediti u iznosu od 3,27 miliona eura ili 7,21%, te krediti za kupovinu stanova i adaptacija u iznosu od 2,32 miliona eura ili 5,11%, dok se na ostale namjene odnosilo 16,13%.

U strukturi ukupne pasive MFI, na kraju posmatranog perioda, najveće učešće od 53,35% odnosilo se na pozajmice. Na ukupan kapital odnosilo se 40,71%, na kategoriju „ostale obaveze” 5,24%, dok se na emitovane hartije od vrijednosti odnosilo 0,70% bilansne sume.

Kapital MFI na kraju juna 2024. godine iznosio je 40,88 miliona eura, što je za 1,64 miliona eura ili 4,19% više u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno za 1,66 miliona eura ili 4,24% više u odnosu na kraj prethodne godine.

Na kraju posmatranog perioda pozajmice MFI iznosile su 53,57 miliona eura, što predstavlja rast od 17,05 miliona eura ili 46,68% u odnosu na uporedni period, odnosno rast od 9,29 miliona eura ili 20,97% u odnosu na kraj prethodne godine. Dominantan dio pozajmica MFI, odnosno 55,23% njihovog ukupnog iznosa, činile su pozajmice uzete od inostranih finansijskih institucija. Na pozajmice uzete od domaćih banaka odnosilo se 37,70%, na pozajmice uzete od ostalih domaćih finansijskih institucija 0,06%, dok se 7,01% odnosilo na pozajmice iz ostalih izvora. Na kraju juna 2024. godine kratkoročne pozajmice MFI činile su 27,12% ukupnih pozajmica, dok su dugoročne činile 72,88%.

Na agregatnom nivou, MFI su tokom prvih šest mjeseci 2024. godine ostvarile pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 1,82 miliona eura, međutim, u odnosu na uporedni period prethodne godine, on je ipak bio niži za 602.000 eura ili 24,88%.

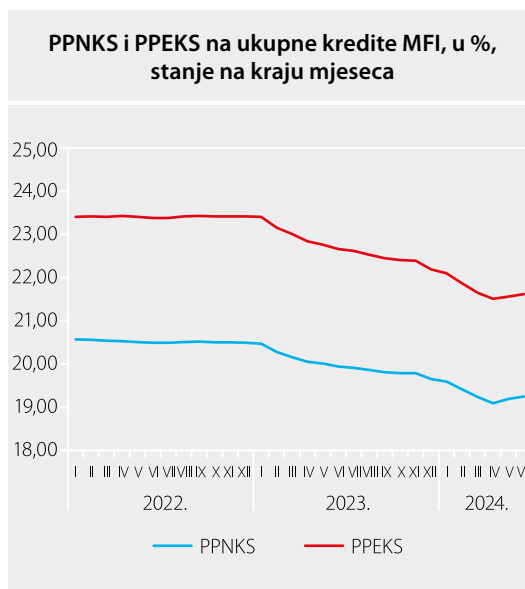
2.3.1. Kamatne stope MFI

Na ukupno odobrene kredite

U junu 2024. godine prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa (PPNKS) na ukupne kredite MFI iznosila je 19,25% što predstavlja smanjenje od 0,69 pp u odnosu na uporedni period, a za 0,40 pp u odnosu na kraj prethodne godine.

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa (PPEKS) u ovom periodu iznosila je 21,62% i bilježi pad od 1,04 pp u odnosu na uporedni period, a za 0,57 pp u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 2.38).

Grafikon 2.38

Izvor: izvještaji MFI i kalkulacije CBCG

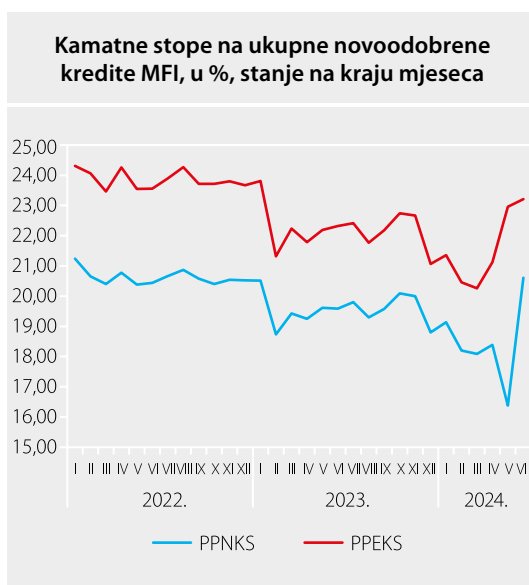
PPEKS na ukupne kratkoročne kredite iznosila je na kraju juna 2024. godine 21,64% i bilježi pad od 0,60 pp u odnosu na uporedni period, dok u odnosu na kraj prethodne godine bilježi rast od 0,16 pp. PPEKS na ukupne dugoročne kredite iznosila je na kraju juna 2024. godine 21,61% i smanjena je za 1,08 pp u odnosu na uporedni period, a za 0,63 pp u odnosu na kraj prethodne godine.

Na novoodobrene kredite

PPNKS na novoodobrene kredite MFI iznosila je u junu 2024. godine 20,61%, što je za 1,02 pp više nego u uporednom periodu, odnosno za 1,81 pp više nego u decembru prethodne godine.

PPEKS na novoodobrene kredite iznosila je u junu 2024. godine 23,21%, i zabilježila je rast od 0,89 pp u odnosu na uporedni period, odnosno rast od 2,14 pp u odnosu na decembar prethodne godine (grafikon 2.39).

Grafikon 2.39

Izvor: izvještaji MFI i kalkulacije CBCG

Posmatrano po ročnosti, PPEKS na novoodobrene kratkoročne kredite iznosila je u junu 2024. godine 22,52%, i povećana je za 1,15 pp u odnosu na uporedni period, odnosno za 2,62 pp u odnosu na decembar prethodne godine.

PPEKS na kredite odobrene sa ročnošću preko jedne godine iznosila je 23,31% i i povećana je za 0,82 pp u odnosu na uporedni period, odnosno za 2,02 pp u odnosu na decembar prethodne godine.

Posmatrano po namjeni za koju su odobravani krediti, tokom posmatranog perioda 2024. godine, najveća PPEKS stopa zabilježena je na kratkoročne kredite odobrene za kupovinu automobila (37,16% u januaru i 35,28% u aprilu), zatim na kratkoročne kredite za izgradnju građevinskih objekata i adaptaciju (35,85% u februaru i 35,74% u aprilu) i na kratkoročne kredite odobrene za pripremu turističke sezone (35,73% u junu).

2.4. Faktoring društva

Na kraju juna 2024. godine bilansna suma faktoring društava iznosila je 9,18 miliona eura što predstavlja rast od 184.000 eura ili 2,05% u odnosu na uporedni period, odnosno 1,07 miliona eura ili 13,26% u odnosu na kraj prethodne godine.

Dominantan dio ukupne aktive u iznosu od 8,47 miliona eura ili 92,30% činila su neto potraživanja po osnovu faktoringa i u odnosu na uporedni period zabilježila su pad u iznosu od 381.000 eura ili 4,31%, odnosno rast u iznosu od 1,10 miliona eura ili 14,85% u odnosu na kraj prethodne godine. Na depozite kod banaka odnosilo se 360.000 eura, što predstavlja rast od 305.000 eura ili uvećanje za 7 puta u odnosu na uporedni period, odnosno pad u iznosu od 92.000 eura ili 20,35% u odnosu na kraj prethodne godine. Preostali dio u iznosu od 347.000 eura odnosio se na kategoriju „ostala aktiva“

što predstavlja rast u iznosu od 260.000 eura ili uvećanje za 4 puta u odnosu na uporedni period, odnosno rast od 71.000 eura ili 25,72% u odnosu na kraj prethodne godine.

Najveći dio bruto potraživanja po osnovu faktoringa, u iznosu od 8,48 miliona eura ili 99,64%, na kraju juna 2024. godine odnosio se na nefinansijski sektor. Na Opštu vladu odnosilo se 30.000 eura ili 0,35%, dok se preostali dio od 1.000 eura ili 0,01% odnosio na sektor stanovništva (grafikon 2.40).

Factoring društva finansiraju se najvećim dijelom iz primljenih kredita koji su na kraju juna 2024. godine iznosili 6,71 milion eura i činili 73,15% ukupne pasive. U odnosu na uporedni period, primljeni krediti zabilježili su pad u iznosu od 796.000 eura ili 10,60%, dok su u odnosu na kraj prethodne godine bili viši za 547.000 eura ili 8,87%. Ukupan kapital faktoring društava iznosio je 1,90 miliona eura i činio je 20,67% pasive ovih institucija, dok se na kategoriju „ostale obaveze“ odnosilo 567.000 eura ili 6,18% bilansne sume. U odnosu na uporedni period, ukupan kapital zabilježio je rast u iznosu od 569.000 eura ili 42,85%, odnosno 383.000 eura ili 25,30% u odnosu na kraj prethodne godine. Kategorija „ostale obaveze“ zabilježila je rast u iznosu od 411.000 eura ili uvećanje od 4 puta u odnosu na uporedni period, odnosno rast u iznosu od 144.000 eura ili 34,04% u odnosu na kraj prethodne godine.

2.5. Društva za otkup potraživanja

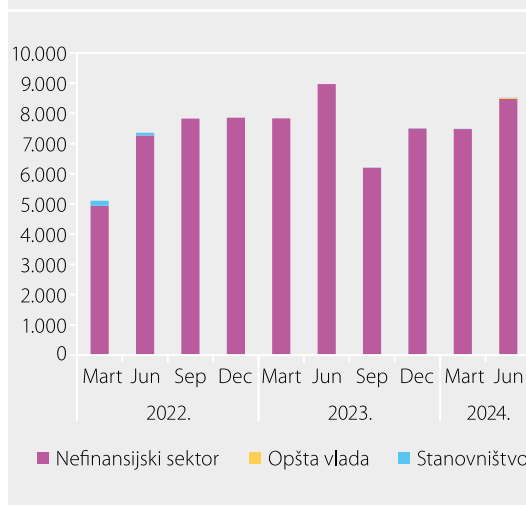
Ukupna bilansna suma društava za otkup potraživanja na kraju juna 2024. godine iznosila je 8,54 miliona eura što predstavlja pad u iznosu od 620.000 eura ili 6,77% u odnosu na uporedni period, odnosno rast od 252.000 eura ili 3,04% u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi bilansne sume društava za otkup potraživanja na kraju posmatranog perioda dominantno učešće u iznosu od 6,78 miliona eura ili 79,45% ukupne aktive imala su neto potraživanja po osnovu otkupljenih potraživanja, koja su u odnosu na uporedni period zabilježila rast od 115.000 eura ili 1,72%, odnosno 301.000 eura ili 4,64% u odnosu na kraj prethodne godine. Na kategoriju „ostala aktiva“ odnosilo se 1,09 miliona eura ili 12,72% ukupne aktive, na depozite 667.000 eura ili 7,82%, dok se na gotovinu odnosilo svega 1.000 eura ili 0,01% ukupne aktive. Kategorija „ostala aktiva“ zabilježila je pad u iznosu od 207.000 eura ili 16,01% u odnosu na uporedni period, odnosno 334.000 eura ili 23,52% u odnosu na kraj prethodne godine. Depoziti društava za otkup potraživanja su u junu 2024. godine iznosili 667.000 eura i zabilježili su rast od 347.000 eura, odnosno uvećanje od 2 puta u odnosu na kraj prošle godine.

Društva za otkup potraživanja finansirala su se najvećim dijelom iz kapitala koji je na kraju juna 2024. godine iznosio 4,71 milion eura i činio je 55,21% ukupne pasive. Primljeni krediti iznosili su 1,41 milion eura ili 16,49% ukupne pasive, dok se preostali dio u iznosu od 2,42 miliona eura ili 28,30% odnosio

Grafikon 2.40

Sektorska struktura potraživanja po osnovu faktoringa, u 000 eura, stanje na kraju mjeseca

Izvor: izvještaji faktoring društava i kalkulacije CBCG

na kategoriju „ostale obaveze“. U odnosu na uporedni period, kapital ovih društava zabilježio je rast od 734.000 eura ili 18,45%, odnosno 240.000 eura ili 5,37% u odnosu na kraj prethodne godine. Priljeni krediti bili su niži za 1,75 miliona eura ili 55,43% u odnosu na uporedni period, dok su u odnosu na kraj prethodne godine bili nepromijenjeni. Kategorija „ostale obaveze“ zabilježila je rast u iznosu od 397.000 eura ili 19,67% u odnosu na jun prethodne godine, odnosno 12.000 eura ili 0,50% u odnosu na decembar prethodne godine.

2.6. Investiciono-razvojni fond

Bilansna suma Investiciono-razvojnog fonda na kraju juna 2024. godine iznosila je 414,85 miliona eura i bilježi pad u iznosu od 22,12 miliona eura ili 5,06% u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno 18,87 miliona eura ili 4,35% u odnosu na decembar prethodne godine.

Ukupne obaveze iznosile su 305,98 miliona eura ili 73,76% ukupne pasive i niže su za 34,21 milion eura ili 10,05% u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno za 23,33 miliona eura ili 7,09% u odnosu na kraj prethodne godine.

Nekvalitetna aktiva je iznosila 28,02 miliona eura i činila je 6,75% ukupne aktive. Nekvalitetna aktiva bilježi pad u iznosu od 13,30 miliona eura ili 32,19% u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno 7,70 miliona eura ili 21,56% u odnosu na decembar prethodne godine.

Investiciono-razvojni fond je tokom prvih šest mjeseci 2024. godine ostvario pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 5,37 miliona eura, što je za 1,94 miliona eura ili 56,40% više u odnosu na isti period prethodne godine.